

310425 వ్ర త ది న ము వ్ర క టి ౦ వ (బ డు ను.

Vol. ౩ } జెన్న పట్టణము 1921 వ సం. డిశంబరు నెల 20 తేది మంగళవారం } No. 216
సంపుటము. ౮ } దు ర్భ తి నా మ స ౦ వ త్స ర మా గ్గ శి ర మా స బ హు శ వ ష్టి ౬ } సంచిక ౨౧౬

“ప్ర శ స్త మై న ఎ న్ గ ల్ బ ధ్ధు” రైన్ మెషి నరి ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

బ్లాక్ స్టోను సూనెయంత్రములు

ఒక స్థలము నుండి మరియొక స్థలమునకు సులభముగా తీసికొని పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ అమర్చు నట్టి అవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

నెం 9, సెకండు

తంతివిలాసము, ఎంజిను మద్రాసు

లైనుబీచ్,

మార్షల్ సన్నుఅండు కో(ఇండియా)లిమిటెడ్

ఇంజినియరులు

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహోరు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

కలనాభ్యులకు క్రమిక్కిరిక్కినది. ఇతర వీధిమైన నాభ్యులకు కూడా అమృతాంజనమును వాడి వంత మూత్రమున నయమునును. సులభ సెల 0-10-0 అణాలు

మోహనీలైలము

సీసా 1-౩ 0-12-0

తామరలైలము

కబ్బి 1-౩ 0-6-0

చంద్లపాడి

కబ్బి 1-౩ 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి మదరాసు.

“క త్తి క ట్ట లు”

వెదక త్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైవది. 1-౩ రూ 4-8-0.

దజను కొనువారికి 1టి ఉ దితము. పోస్టేజీభర్తలు చేరే. మలయవారు అద్దరలో ఒకరూపాయి

అదాన్సు పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండుకో, కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.

పెద్దాపురం, (గోదావరి జిల్లా)

కెలిగ్రాఫిక్ ఆడ్రెసు: “ఇండస్ట్రీలు” పెద్దాపురం.

ముఖ్య గమనింపు.

యోగ్యతాకల్పములు 2342

(8) బెనారస్ డిటిలోనుండు, దుర్గా మెడికల్ హోలువారి

బహుమూలనీవానికి నాకు అత్యద్భుతమైన గుణము నిచ్చినది.

ఇప్పుడు నా కావ్యాధి లేదు. ఇందుకై ౪ రికి నేను నా కృత

జ్ఞతాభూత్యకమయిన వందనములు చేయుచున్నాను.

బొంబాయి }
28-8-20

కె. బాన్ సన్,

రిటైర్డ్ పింఛను డెపుటీ కలెక్టరు

ఆరోగ్యములకు

ఒకమార్గము

219

తక్షణమే మీరు

ఒకరూపాయి మాత్రము ఖర్చుచేసి

ఆతంకనిగ్రహమాత్రము సేవించిన

చాలాను.

జూబితలు లాయవారికి ఉచితము.

త్వరతడు!

వైద్యకౌశ్రి మణిశంకర్ గోవిందక,

ఆతంకనిగ్రహమాత్రము, 28 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ప్రసిద్ధ వైద్యగ్రంథములు.

ఆంగ్లేయ వైద్యచింతామణి రూ 4
ఆంగ్లేయ వైద్యగణాదీపిక రూ 3
ఆంగ్లేయ వైద్యగణాదీపిక రూ 1
శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని ఆరోగ్యదర్శిని ఆ 12
సేతు బ్రదర్స్, మైలాపూరు, మద్రాసు.

ఆంధ్ర

సహాయోద్యులారా!

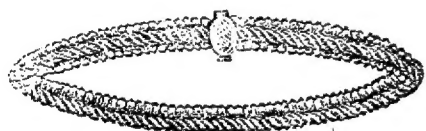
క్రిమినల్ ప్రొసీక్యూటర్ 108, 144

సెక్షనుల క్రింద మీరైన నోటీసులు జారీ చేయుటకును మీరు దా! మీ రాసెక్షనులను చూచియున్నారా? లేకున్నను

మద్రాసు పరిలాపూరు విజ్ఞాపనా దిఫా వారికి వ్రాసి తెనుగు కి మిమల్ ప్రొసీక్యూటర్ కోర్టును తెప్పించుకొని చదువును. నెల రూ. 6-0-0.

నిష్ఠాపక అధ్యక్షులుగా ఉండిన కాశీయ దేవస్థానము, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రొసీక్యూటర్ అధికారులు, తెలుగు భాషయందు గాన, ఇంగ్లీషు భాషయందు గాన కాశీయలగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆనంద్ ప్రొసీక్యూటర్, 12, హైస్కోట్, హైల్యాండ్, మద్రాసు.

బంగారు గట్టిగొలుసు

నవరసబంగారుతో నిండానాణ్యముగా తయారుచేసిన తేలి గట్టిగొలుసులు జత 1-కి తూనిక మూడు సవరాలు మొదల 10 సవరాల వరకు కూడ యందును. కూలి జత 1-కి రూ 12-0-0. ఇచ్చేసమూనా యిచ్చేతూకములలో బోలు గొలుసులు కావలసిగా తయారుచేసెదము. కూలి జత 1-కి 12-0-0

ఇండియన్ జ్యువెలరీ మార్ట్, పోస్టుబాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ.

అమృతము (1842)

బంగారు, వెండి, రత్నము

ల నగలును, యితరవస్తువులును,

వాతను ఇచ్చినపుప్పు కొనివైకముయ్యబడును

ఉమ్మడి - రామయ్యశెట్టి

గురుసాని శెట్టి కంపెనీ,

25, వైనాబజార్ రోడ్, మదరాస్

నగలు నాణ్యముగాను పూచీతోడను సరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుటకు వుండును. తయారుచేసిన తరువాత అతి క్రొవముగ ఆర్డరు మీరకు తయారుచేసి యిక్కిలబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్న వారివలన మానచ్యుకము తెలిసికొనవచ్చును.

మనోవ్యాకులము- తన్నివారణము

మో. కి. గాంధీ

రీడింగుప్రభుత్వ వ్యాకులమిట్టై యేమియును జోచక నున్నాడు. బ్రిటిషు భారతసంఘమువారు, కలకత్తాలోని వంగ దేశ వాతీయవాసిజ్యసంఘమువారును ఇచ్చిన స్వాగతములకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆయన యిట్లు చెప్పెను. "నేను, భారత జాతికి వచ్చినప్పటినుండియు బాగ్రత్తతో దేశవిషయముల తెలిసికొనుచున్నను, కొందఱి చేపట్టిన వ్యాకుల మనశ్శుద్ధి వైఫల్యమును ప్రభుత్వమువారివై కాలదువ్వ భర్త్యభంగముగా విచి అత్యధికములన విడిచిమి లాభముగల్గినదని నన్ను నే నడుగుకొనుచున్నాను" పండితవారిలాలు నెహ్రూగారిని అత్యుచేసినపుడు ఆయన స్వేచ్ఛావాసమునకు వెళ్ళుచుంటిని చెప్పి నమాటలే యారీడింగుప్రభుత్వప్రశ్నకు పాశ్చాత్యుగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చినది. మేము అత్యధికము గోరుట యెందులకునగా, యిప్పుడు స్వాతంత్ర్యమునది నామమాత్రమై, బానిసత్వ మగుట చేతనే. ప్రభుత్వ కక్షిదుర్మార్గము ల బట్టిపోవుచుండుటచేతనే దానివై పోరాటమునకు వచ్చుచున్నాము. మేము ప్రభుత్వమును వివాదముచేయ గోరుచున్నాము. ప్రజేచ్ఛుట తాగునట్లు చేయవలెననియేమానకలము. ప్రజలు ప్రభుత్వమునకు నేనకేముటకుగాక ప్రభుత్వమే ప్రజాసేవకేయ నున్నదని మేము నిరర్థింపనమకట్టియున్నాము. ఈ ప్రభుత్వముక్రింద స్వేచ్ఛాజీవితము దుస్సహమై పోయినది. స్వేచ్ఛకు నిల్పకొనుటకు యెంతయేని గోల్పోవలయును. చునము, ఛ్యప్టి కమిటీలవిడ, యీ స్వాతంత్ర్యమును, అత్యధికమును, మన నిశ్చితాభిప్రాయములను గోల్పోయి నిల్పకొననగుదము. చిట్టిల్లు సమయము రావనుకొనినట్లు జరుగకుండవో, అది తల్లివల్లకలకు ఏవో స్వల్పవిషయమని తోచినను, వారు తెనుపట్టును విడువకుండుట నే నెరుగుదును.

నిరాకరణములు ప్రభుత్వముతో నిజముగ యుద్ధము చేయుచున్నాననియే రీడింగు ప్రభుత్వ వాగుగ తెలిసికొనవలయును. మహామృత్యువులకు విశ్వాసభంగము గావించుటచేతను పంజాబును ఆమానుషపరమటచేతను తమ యిష్టప్రకారము ప్రజలను నడిపించడలచుటచేతను పంజాబు దురంతములకు పశ్చాత్తాపమునైన జూపకుండ నుండుటచేతను వారు ప్రభుత్వమువై తిరుగబడిరి.

ప్రజలకు కత్తులు, కటారులతో, తిరుగుబడులు, కాంతసంఘమును రెండేసాధానములుగలవు. నిరాకరణములు కొందరు దుర్బులత్వముచేత నేమి కొందరు బలము గల్గియు కొంతసంఘముననే, కష్టానభముననే కోరుకొనిరి.

ఈకష్టము లొందువారికి ప్రజలు తెనుక అండగనుండిరని ప్రభుత్వవిధానము లొంగునైన లొంగకతన లేనా నాశనమైన గాకలేను. ప్రజలు, వారితోనే కేధివింపకున్నచో, వారితమ స్వేచ్ఛకు విక్రయించుకొనలేదని యొకత్వప్రియుండును. కత్తులకు టాకులతో యుద్ధము చేయునపుడు, గుంపొందినవాడు మఱియొక ప్రయోగము చేసియుండును. కాంతముగ కష్టానభము కల న జ య ము గ ల్లే నే ని క్ర షో ష్టి శముల చక్కబడును. అప్పుడు భర్త్యమే జయము గాంచెనని ప్రశంసచునకు తెలియును. రీడింగు ప్రభుత్వ వ్యాకులములతో తెలిసినవాడుగుటచే ఆయనకు అధికారవర్ధమును కాంతముగ ధిక్కరించుట యననేమా తెలియదు. ఈ సంఘము పూర్తియగునకి ఈ వ్యాకులముల కతిరమైన వ్యాకులము మనస్సుసదస్థివేచనన వ్యాకులము చేయవలె గలదని ఆయనకు తెలియును. అది యితర వ్యాకులములనున్నటిని మించి పోయినది.

రీడింగుప్రభుత్వ ఈకష్టముల తెనువారిని మంచిచెడ్డలు తెలియనిపిచ్చివారనవచ్చును. కాన ఆయన వారేమియు నపాయముచేయనివారని ప్రోసిపుచ్చవచ్చును. పిచ్చివారలకు జేయవలసిన యేకాటలు ఇదియే. అది ప్రభుత్వమునకుగూడ తెలివదై నచో నిజముగ ఆదర్శప్రాముమైనదీతియే. నిరాకరణవారును కావలెనని ఖయిదులొనికి శిక్ష, అచట బాలాజీచెప్పినట్లు, నాకడిగవలెను ఇదికావలెనని కోరును, అగ్రహపడిరేని, ఆయన చెప్పినట్లు పిచ్చివారిని ఆత్మపణజేయవచ్చును. కాన నిరాకరణ వారియేమియును ని య కుం డ తె యి లు కు పోవుటలోనే గోల్పొలదు. కారాగారమునకు వెళ్ళినప్పటికి అది కాగానే గునియు మొదలిడిచో ఉద్ధృతమునకు భంగముగలదు.

రీడింగు ప్రభుత్వ బెదిరింపులకు లాయనకు తగినవికావు. ఈసంఘము తుదిముట్టితీరవలయును. దౌర్జన్యపరిపాలనము నకును, ప్రజాభర్త్యమునకును సంఘముగల్గినది. ప్రజాభర్త్యమునకై పోరాడువారు తమభర్త్యమును గోల్పోవుటకన్న నెలటికి దౌర్జన్యమునకైన లోనగుటకు సిద్ధముగనున్నారు.(యంగురుండియ)

ప్రకటన

ఇందువల్ల తెలియజేయడం యేమనగా, ఆర్. ఎస్. బాలక్. బి.ఎచ్. ఆర్. అను యువవ్యక్తుని, వారు కోలాపూర్ పిన్సింగ్ అండ్ పిన్సింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వారియొక్క ఏజంట్లు వారమని చెప్పుకొంటూ దక్షిణిండియాలో యాత్రవాసులై సదరుకంపెనీ పేరుకు సరకులకు ఆర్డరును అడ్వాక్సును పుచ్చుకొంటూ యున్నారు.

సదరు కంపెనీవారికిన్ని వైవాహికవ్యక్తులను యేయొక్క బాధ్యతయున్న లేదు కనుక వైవాహిక తీసి ఆర్డరును అడ్వాక్సును సదరుకంపెనీవారు ఉత్తరాయలు కారనే సంగతి యందువల్ల తెలియచాయడమయినది. (8311)

Moganalal Kalidas Shah

For

The Spholapur Sinning & Weaving Co.

గాంధీ మహాత్ముని మహిమ.

నూతనముగ వెలువడినది. ప్రతివారును చదువవలసినది మహాత్ముని జన్మదినచక్రము బొందుపరపచేసినది. అనేక రాజకీయసంగతులు తెలుసుకొనగలరు. వెల నుభవము పోస్టేజి సహా 0-5-0, 12 ప్రతులు ఒకసారి గొనువారికి రు. 8-0-0 లేక రు 2-12-0 విలువగల జీవితమంతయు సాముదాయకముగ సంవత్సరిక ఫలములతో ఆయుర్దాయము, ధన, రుణములు, కళత్రము తెలుపు జాతకమునకు ఆర్డరుయిచ్చువారికి ప్రెగ్రంథముచితము తేది జనవరి 15-యెడలు నెలవగైరాలు పంపవలెను. జ్యోతిర్వివోదిని నవ్రత్న పుట్టించును వెల 0-8-0 తప్పక చదువవలెను. అనేక ముఖ్యాంశములు గలవు. (3123)

వి.వి.ఆర్. శర్మ

మార్కెటాపుకేట, కాకినాడ.

ది సాత్ ఇండియన్ అటెట్ టీక్ అస్సోసియేషన్, లిమిటెడ్.

1921-22 వ సాంవత్సరిక వ్యాయాముములు,

వేడుకలు

వేడుక జరుగుచున్నములు

1921 సం॥ రం డిశంబరు నెల 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31

1922 సం॥ రం జనవరి నెల మొదటితేది

దక్షిణ ఇండియా వ్యాయాము

సంఘమువారి మైదానము, పీపిల్లుపార్కు.

అమృతము సిద్ధము

అన్నివిధముల ఫోటోయిక్ పేనాలు చవుతైన ధరలోనున్నవి. స్వస్థములగు ఉత్తర ప్రదేశ్ మైన శుద్ధ ఆయుర్వేదబోధము లోగిల శిరోష్ఠము లెచ్చుతగ్గుల తెలిపెడి అర్థ నిమిష తెర్వామిటర్లు: ఒకటి రు 1-8; 8-కి రు 4; 6-కి ,, 7-8; 12-కి ,, 14.

లక్ష్మీనరసింహ చిత్రరంగుల పటములతోటి గల

1922 సం॥ క్యాలెండర్లు 20" X 10" కొలత గలది

అదాలు 10. ముందు వైకము పంపవలెను.

- 1. స్వరాజ్యగీతములు (తెనుగు) అదాలు
2. స్వరాజ్యమే శరణ్యము (తెనుగు) ,, 8
3. హైందవ స్వరాజ్యము (తెనుగు) ,, 10

కె. కె.గిడినన్ అండు కో,

తిరువల్లిక్కేడి, మదరాసు.

రం 144 పునఃపాడి బొంబాయి.

జాతకరత్నము

జన్మనక్షత్రము, పుట్టినలేదీ వళ మున్నగువి లేకయే సంవత్సర ఫలితములను క్యాలెండరు రీడింగుతో సహా యెన్ని సంవత్సరములకైనను జ్యోతిర్మూర్తి సహాయము ఆక్రమలేకయే తమంతట తామువాసికొనగలరు. ధనము, సంతానము మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీరూ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిర్మూర్తి. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిర్మాలయము,

ఖింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

వృత్తాంత లేఖలు

నందూరు

(ఒక విలేఖరి నుండి)

జాతీయపాఠశాల

డిసెంబరు 18:- ఈ పాఠశాల స్థాపించి యిప్పటికి ౧౦ నెలలు అయినది. గోగురు ఉపాధ్యాయులతోనూ, 65 మంది విద్యార్థులతోనూ పనిచేయుచున్నది. ఉపాధ్యాయులు ఇంటర్ మిడియట్, స్కూలు ఫైనల్ పాఠములు అయి ఎక్కువగా స్వార్థశ్యాముతో గాఢాభిమానులతో పాఠశాలను దినదినాభివృద్ధికి తెచ్చుచున్నారు. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసువారి కార్యక్రమము ప్రకారము విద్య గరపబడుచున్నది.

కల్లు సారాయి దుకాణములు పూర్తిగ తీసివేయించబడినది.

కాంతినేన

ఇప్పటికి గోం నుండి సైనికులుగ జేరినారు. ఇంకను జేర నున్నారు. ౨ దశములు ఏర్పాటు చేయవలెనను నుద్దేశముతో నున్నారు.

బ్రాహ్మణ

(ఒక విలేఖరి నుండి)

రామదండు రాక

డిసెంబరు 18:- ఈ నెల 16 వ తేదీన మా గ్రామమునకు పాలపర్రు నందిపాడు మొదలగు గ్రామములనుండి సుమారు 200 ప్రజలు రామదండుగా భజనలు చేయుచువచ్చిరి. మాపుర జనులు కొంతమంది వారిని ఆహ్వానించి గ్రామములోనికి తోడ్కొనివచ్చిరి. రామదండువారు భజనలతో నగరసంక్రమము చేసి మధ్యమధ్యనిలిచి వ్యాయవాదులను ఇక నైనను తమవృత్తిని విస్మరించి దేశమునకై పాటుపడుదని ప్రార్థించుచు పుష్కరినించిరి. వారు ఈ దినమునకు ఇచ్చటనే యుండి మరునటిదినము ప్రయాణమైపోయిరి.

దేశభక్తుని ఆగమనము.

ఈ దినముననే మధ్యాహ్నము ఘమారు 2 గంటలకు దేశ భక్త కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు మోటారుబండిమీద మా గ్రామమునకు విచ్చేసి ఇచ్చటి ప్రముఖులతో ముచ్చటించిరి. తరువాత వారును శ్రీయుత పోరగుడి వేంకటాద్రిపంతులు గారును కలసి చీరాల, వేటపాలెం, చినగంజాము మొదలగు గ్రామములకు మోటారుబండినే వెల్లి ఆచ్చటివారందరిని కాంతినేనలో చేరుదని ప్రోత్సహించుచు పుష్కరిని నిచ్చిరి. తిరిగి శ్రీ పంతులవారు సుమారు రాత్రి 8 గంటలకు మా గ్రామముమీదుగా గుంటూరునకు వెడలిపోయిరి.

కాంతినేన

మా గ్రామమునందు కాంతినేన నెలకొల్ప బడినది. సుమారు 51 మంది స్వచ్ఛంద సైనికులుగా చేరిరి. ఇంకను అనేకులు చేరదలచుకొని యున్నారు. మా తాలూకాయందలి ఇతర గ్రామములందు కూడ అనేకులు స్వచ్ఛంద సేవకులు గాధ చేరుచున్నారని తెలియవచ్చుచున్నది.

పితాపురం

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 17:- మా పితాపురంలో ఇప్పటికి 100 మంది కా. తి. సైన్యములో వర్తకులు, పెద్దలు, యువకులు చేరినారు. వారమునకొక రోజున కద్దరు గ్రామంలో తిరిగి ఆస్థుచున్నారు.

స్వరాజ్యపతాకము

మాతాలూకా కాంగ్రెసు కార్యస్థాన ముంచుబడిన మేడ మీద యెల్లప్పుడు స్వరాజ్యపతాక ముంచబడినది. ఆ మేడ నదై కిచ్చిన యాయనను, మేజిస్ట్రేటుగారు పిలిపించి, స్వరాజ్యపతాకము తీసివేయించని యెడల నిపు చాలచిత్కల్ లలో పడుదునని భయపెట్టిరి. ఆ మేడ యధికారి, అదైకిచ్చిన మూలమున పతాకము తీసివేయుచుటకు తనకెట్టి యధికారము లేదనియు మేజిస్ట్రేటుగారి తాలూకా కార్యదర్శికి ఉత్తరువుజేసిన బాగుండునని జెప్పెను.

శనివారపు పశువులసంత

మాపితాపురంలో శనివారపు పశువులసంత మూడు నెలలు వరకు జరుగకూడదని మునసబుగారు చాటింపించిరి గాని కారణములు తెలియలేదు.

సహకార సభ

సహకారసభ ఈ నెల 16-వ తేదీని రాత్రి 7 గంటలకు జరిగినది. సభకు 20 మంది వచ్చిరి. వాండ్రేపు వెంకటరత్నము గారధ్యక్షులుగా నుండిరి. వచ్చినవారిలో యెక్కువమంది ఆధికారులు. ఒకరు వాసుకొని తెచ్చి: వ్యాసమును పదినిముసములు జదివిరి. త్రాగుడు విషయము చదువుచు 'గవర్న మెంటువారు పన్నులు యెందుకు యెక్కువ చేయుచున్నారనగా త్రాగుడు మాన్పుటకై చేయుచున్నాము" అని జెప్పిరి తరువాత అధ్యక్షులు తాము చెప్పటకేమియులేదు గవక సభ ముగించితిని జెప్పిరి.

కొవ్వూరు

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 17:- మా యర్న గూడెం తాలూకా మలక పల్లి గ్రామముల 2 మాసముల క్రిందకు తమ గ్రామములోనున్న గ్రంథాలయమునకు భజనము కట్టించుకొను నిమిత్తము చెందాలు జేసికొని కొంత యిటుక తీయించి మామూలుగా అమలుపెట్టుకొను గోళలో భండులములతోనే ఆయామహాదేవార్చి కాలించినారు. వారిలో కొందఱు నిరాకరణవాదులను గలరు. దీనికి సానికాధికారులు కలతజేసి 'అపగ్రామమును విధించి రాంబట్టి పట్టుబట్టిరి. 30 నెల వరకున్న ఆచును జత్తుచేసి నేలంజేసిరి. అధికారుల ప్రోత్సాహమున 1-10-0 లకు పాడి నారు. పాటమొత్తము బహుస్వల్పమగుటచే తిరిగి తాలూకా మకాములో పాడి పాటదారులు లేమిచే విఫల మనోభులైరి.

ఈ నెల 11 తేదీని మా గ్రామకాంగ్రెసు సంఘమువారి యాజమాన్యమున దేశసేనకై కారాగారమున కేగిన దేశనాయకుల సభనందించుటకై సభ జరిగెను. పలువురు దుష్కరినించిరి. గ్రామములలో ఆపూర్వసంచలము కలిగెను. పలువురు స్వదేశ వస్తుధారణకై దీక్ష వహించిరి.

15-వ తేదీని తాలూకా ప్రచారకుల సమావేశము తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యస్థలమున జరిగినది. ముందు తాలూకాలో కార్యక్రమ మెట్లు జరుపవలసిదనియు తీర్మానించుకొనిరి. కాంతినేనా స్థాపనమునకు మలయు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. చాలామంది అప్పుడే చేరిరి. ఇంకను చేరనున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రచారము తీవ్రముగా జరుగుటకు నిశ్చయించుకొన్నారు.

శ్రీకాకుళం.

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 16:- ఈ గుురిలో బరంపురమునుండి వచ్చిన ఆసహాయయోధ్యుననాయకు లగు ముఖ్య నిష్టల రామ మూర్తిగాడు, నిష్టల సుబ్బారావుగారు, జనులతిక్ష్ణమూర్తిగారు, కాకురు రామకృష్ణరావుగారు మొదలగువారు ఈపురిపై నాగ్రాలువద్ద భజనలు చేయుచు ఉపశ్వాసము లిచ్చుచుండిరి. పాస్కాలు ప్రధానోపాధ్యాయుడు గారు విక్రీతి శ్రమపడి పోలీసువారికి మేజిస్ట్రేటువారికి వ్రాసి ఆక్రంద భజనలు చేయవద్దని 13 వ తేదీని వారికి మందలింపు తగిలించించిరి. మరొకడు మిశ నుదాహరించిన నలుగురు నాయకులను ఆయాజ్ఞ సుల్లం ఘించినందున 14 తేదీని న్యాయసెన్సుచార్జిమీద ఆరెట్టు కాబడిరి. వారు జామీనుగాని పూచీత్తుగాని యియ్యనందున రిమాండులో నుంచుబడి మరునాడు 15 తేదీ కేసు విచారణ కాబడి, కొద్దివారు తేజోవరకు కేసు విధింపబడినది.

వారు విడుదలయ్యునవెంటనే పుష్పమాలాంకృతులుగ జేయబడి సుమారు వేయిమంది వెంటకాగా భజనలతో సూరం తయై త్రిప్పి చౌకుబజారులో బరంపురంనుండివచ్చిన సుప్రసిద్ధ నాయకులగు నిష్టల సోమయాజులుగారు సమయోచిత పద్ధతియలతోను, యతిహాసములతోను యద్యమాధిక్యత విషయమయి సుమారుకొఘంటసేపు గంభీరోపన్యాసము గావించిరి. వీరితరువాత కేతుకలైన నిష్టల సుబ్బారావుగారు విదేశీబట్టలదహనము, కాంతిసైన్యవశ్యకత మొదలగు విషయములగురించి వుత్సాహినించిరి. సభ సుమారు 9 ఘంటలకు విదేశీబట్టల దహనముతో ముగిసెను. మరునాడు 30 వ ది కాంతిసైనికులుగా ఇంకను జేరిరి. జేరుచున్నారు. పట్టణములో సున్న పెద్ద లనిపించుకొన్నవారిలో నేమి యుత్సాహము బహుత్వేడలకపోయినను యువకులు సత్సాహపూరితులై యున్నారు. 19 తేదీ సాయంకాలము సభ గావించబడినది. సభకు సుమారు 600 మంది విచ్చేసిరి. జయంతి కృష్ణమూర్తిగారు పోతాపుడ సింహాచలంగారు దేశకొండ సీతారామస్వామిగారు కాంతిసైనికులుగా జేరుదని యువకులకు హెచ్చరించిరి.

మహ్మదు ముస్లిం గారు (పద్మాకిమిడి) మసీదులో 2 ఘంటలకు మహ్మదీయులకొరకు ప్రత్యేకసభ జేసిరిని తెలియవచ్చుచున్నది.

సోనికుపాడు

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు 16:- గోం-౧౨-౨౧ తేదీని మా గ్రామములో స్వరాజ్యమైదానమున, బ్రహ్మశ్రీ శివురపు కుటుంబ రావు పంతులుగారి ఆధిపత్యమున బహిరంగ పౌరసభ జరుపబడినది. సుమారు 300 లు పౌరులు సభ నలకరించిరి. 'మ||రా|| శ్రీ||సోనికుపాటి కీతారామయ్య. గుర్రం అప్పయ్యగార్లు, దేశనాయకుల నిష్పంధములను గురించియు, ప్రస్తుత ప్రభుత్వోద్యోగుల చర్యలను గురించియు, శ్రీకృష్ణ జన్మస్థాన మహిమను గురించియు, ప్రభుత్వసైనికులకు గోవులను బలియివ్వకుండుటను గూర్చియు, గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. తరువాత శ్రీరామంకుల వెంకయ్య చౌదరిగారు లేచి, దౌర్జన్య రాహిత్యమును గూర్చియు, కాసనాతిక్రమణమున, కావశ్యకమగు కాంతిసైన్యమును స్థాపించి యోధులుగా జేరి ఆత్మసమర్థుణ్ణమునకును, సంసిద్ధులై యుండవలెననియు, అట్టివారే కాంతి సైనికుడుగా జేరవలసినదనియు, గంభీరముగను అతి విపులముగను, ఉపన్యసించిరి. వెంటనే సభలో నుండి గోం గురు లేచి కాంతిసైన్యమున సభ్యులుగ జేరి సంతకములను జేసిరి. ఇంకను జేరనున్నారు.

యా క్రింది తీర్మానములు గావించబడినవి.

౧. భారత నాయక భావములగు దేశభక్త లాలా లజపతిరాయి, దేశబంధు చిత్తంజనదాస్, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, శ్యామలాల్ నెహ్రూ, మోహనలాల్ నెహ్రూ, శ్రీ హీరాలాల్ గాంధీ మొదలగు దేశభక్తుల నిష్పంధములకు, ఈసభవారి దభిసంధించుచు వారివారి కుటుంబములవారికి తమ సానుభూతి దెలుపుచున్నారు.

౨. ఆంధ్రదేశమునకు, ప్రభుత్వవర్గపు పక్షమున వచ్చు సైనికులకు, గోవుల సమృద్ధిగూడదనియు, ప్రపంచమంతయు గోగర్భమున జనించుటచేత, మనకు తల్లిఅనియు, అట్టి గోమాణిక్యమున, కోతకు నమ్మిన, మహాపాతకమనియు, ఇంతటనుంచి మూడుమాసములవరకు నునగ్రామములో యెవరును గోవులను నితరులకు అమ్మగూడదనియు, యిట్టిసహాయము వైచారిక నెవ్వరును చేయకూడదనియు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

3. ఈ గ్రామమున కాంగ్రెసుపక్షమున విచ్చికట్టలగుంథు మునుస్థాపించి ప్రతివారును కాంతియోధులుగ జేరి, దౌర్జన్యరాహిత్యమును వాక్కునందును, క్రియాయందును అనుసరించుచో, భారతబాధి దౌర్జన్యరాహిత్యవిధానము అనుసరించునంతకాలము తమ పనిని నిర్వర్తించుకొనుటలో తలసించిన అన్ని అపాయములకును సంసిద్ధులై యుండవలెను. అట్టివారే సైనికుడుగ జేరవలెనని ఈ సభవారు తీర్మానించు చున్నారు. వై తీర్మానములు సభవారందరిచే ఏకగ్రీవముగ ఆమోదింప బడినవి.

బెజవాడలో సోలర్రు

(ఒక విలేఖరి నుండి)

డిసెంబరు, 17:- బెజవాడకు సోలర్రు వచ్చిన సందర్భము వారి యాహారమునకై బలిసిన ఆవువెయ్యలు కావలసి వచ్చెను. గ్రామ వాకర్లనుపిలిపించి వెయ్యలను సప్లయచేయమని తహశీల్దారు సముకల్తెక్కురు అశుగల చాలమంది నిరాకరించిరి, కాని బెజవాడ మునసబు మాడింటిని, కొండపల్లి మునసబు ఒకదానిని, మాసాటి మునసబు ఒకదానిని, త్రిలోచనపురములో కల్కలక్తరు మేకా ఆదెయ్యతనే ఆయన మాడింటిని సప్లయ జేసినారు. వధకై తీసుక రాబడిన ఆవులను కూచి బెజవాడలో కన్నీడిదని వారు లేను.

ఈ ప్రజలలోకిరిగిన కలవకము తెలిసికొని ఆవులను పోలీసు కావలతో గొంపోయిరి. ఈ గోవధనుగూర్చి విని బండ్లతోలు వారు సోలర్రుల సామానును తోలమనిరి. అందుచే ముస్లింసిపర్ త్చెత్తోలు బండ్లవైన ఈసామాను రైలుదగ్గరనుండి తీసుకొని వచ్చిరి.

ఈ రోజు 17 వ తేదీని సోలర్రులు 11 గంటలబండిమీద వచ్చిరి. ఉద్యోగస్థులును వైరుమన్ కోళండరెడ్డి ముద్దా సుబ్బయ్యగార్లు మాత్రము రైలువద్దకు వెళ్లిరి. ఈసామాన్యపు మీటింగుకు స్త్రీదర్లు ఎవ్వరు జెప్పుటలేదని తీర్మానించుచున్నారు.

గోవధకూడదని ఇదివరకు మూడు నెలలక్రిందనే మామ్యునిపాలిటివారు తీర్మానించినారు. పునరాలోచనచేయఁబటుల తిరిగి గవర్న మెంటువారు వ్రాసినారు. మొన్న (15 వ తేదీ) ౫8 గి.మి.టింగులో తిరిగి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలువారు గోవధకూడదనియే తీర్మానించినారు.

జూబులు

గ్రామపాలన పత్రిక

అంధ్రదేశ గ్రామపాలన సంఘమున గుంటూరు పురపాలక సంఘమున గ్రామపాలన పత్రిక రెండు పత్రికలును ప్రచురించబడుట లేదు. కాని గ్రామపాలన పత్రిక చందాదారులు అనేక జూబులు వ్రాయుచున్నారు.

ఈ పత్రికా కార్యక్లాపమునందు పనిచేయు రెండవవారు తేకపోతులవలన, కార్యదర్శియైన నేను ప్రస్తుత గ్రామపాలన సంఘమునందు ప్రచారము నల్పమగుటవలన ఆలస్య మగుట కలసిందేని ఇదియింకా యావత్ చందాదారులలో బహుశా చందాలు పంపకపోవుటయే, వి. సి. లు తిరిగి వచ్చు టియు సంభవించుటవలన పత్రికానిర్వహణము కష్టపాథ్యముగ గన్పించుచున్నది. కాబట్టి వైకారణముల పత్రిక ఆలస్యమై నందుకు మాచందాదారులు వెంటనే సామ్య పంపగలదులకు కోరుచున్నాను. వారందరిలోను పత్రిక వెలువడును. కొడువ సంఘము లన్నియు పత్రిక ద్వారా తెలుపుకొనెదను.

మాచిరాజు రామమూర్తి
కార్యదర్శి, గ్రామపాలన పత్రికా కార్యక్లాపము
గుంటూరు మకాం చందావోలు. ౧౭-౧౨-౨౧

నెల్లూరువార్తలు

డిసెంబరు 18 వ తేదీ మంగళవారము ఆంధ్రపత్రికలో నెల్లూరువార్తలకుంద మీ ఉపవిభాగము వారానిలో, వెంకటగిరి కార్యక్లాపము సంఘకార్యదర్శి యగు కటికనేని కొంకట రామారావుగారు వెంకటగిరిలోని నువ్వయ్యపేటలోని గ్రామపాలనా సంఘమున నెవ్వయ్యపేటయందు అసభ్యులును అధ్యక్షులును గలవు.

వెంకటగిరి కుమారరాజుగారు డిసెంబరు నిలిపినయెడల తిలవస్వరాజ్యనిధికి కేయియాపాయల నిర్వహణము మాటయు, అట్లునిలపగా 550 గూపాయల నిచ్చిన మాటయు సర్వసభ్యులు. వారికాదియమే తెలియదు. అసలు యిచ్చిన మాటనిజమై కేక దాడునందేకముతో నిచ్చుటకును సమర్థముతో నిచ్చుటకును అసలయినయమే అబద్ధము. వాటిపైలేనిపోని నిందాకోపణ చేయబడినది. ఇట్లు చేయుటలో నేవో దురుద్దేశముండవచ్చును.

17 వ తేదీ హరతాళము జరిగిననాడు రాజాగారిసేవకులు యేనుగులకు గుట్టులుకు గడ్డినేయుటకు నిరాకరించిన మాటయు కార్యక్లాపము బోధనేని డిజిటయించుటయు అబద్ధములు. ఇంకను కొన్ని విషయములు ఆ ఉపన్యాసములో సభ్యులముద్రలపై చెప్పబడినవి. ఇవన్నియుజూర రాజాగారిపై నేవో విచిత్రములై చెప్పబడినవి. గానియుచున్నది. గాని గారు రాజభక్తియును అనుభవమును ప్రచారమును సాధ్యమైనంతవరకు అణచివేయుటకు దగ్గర యేర్పాటుల చేయుట సభ్యులు, కుమారు, రాజాగారును అభిమానికార్యములలో నెట్టికోకలమును గలిగియున్నాక మిగుల రాజభక్తులై యుండురు. వారై నెట్టినిందావాక్యముల బయట యేలకో తెలియకున్నది.

వి. సి. సుబ్బారావు

బాపట్లతాలూకాలో శాంతిసైన్యము.

సమకూర్పుట

౧౭-౧౨-౨౧ తేదీ పురయం నేను, శ్రీకృష్ణమూరు లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు కటపాడు వెళ్లినారు. పురయం ౧౦ గంటలకు సభ గావించబడినది. ౨౦ మంది శాంతి సైనికులుగా చేరినారు. అంతట అక్కడనుండి బయలుదేరి రాత్రి గాలిపాడు వెళ్లెను. రాత్రి ౮ గంటలకు సభ గావించబడినది. ౧౦ మంది సైనికులుగా చేరినారు. ౧౭-౧౨-౨౧ తేదీ ఉదయం ౧౦ గంటలకు సభ గావించబడినది. ౨౦ మంది శాంతి సైనికులుగా చేరినారు.

౧౭-వ తేదీ ఉదయం అగ్నిపుర వెళ్లినారు. కల్లురు మాత్రము సైనికులుగా చేరినారు. కల్లురు వారిని సైన్యముగా చేరునట్లు వారు ప్రోత్సహించెదమని చెప్పినారు. ౧౭ వ తేదీ రాత్రి ఇవన్నింటి చేరినది. రాత్రి ౭ గంటలకు సభ గావించబడినది. ౨౦ మంది సైనికులుగా చేరినారు.

ప్రతి గ్రామములో ప్రజలు పురస్కారముగా సైనికులుగా చేరుచున్నారని ప్రాంతాధికారులు చేయువారే యాసైన్యములో చేరవలసినదని చెప్పుచున్నారు.

ఆందుకు సమర్థించి వాటి సైనికులుగా చేరుచున్నారు. వెంకటపాడు } పర్యవేక్షణ విరహమువల్ల.
౧౭-౧౨-౨౧

అఖిలభారత కళాశాలావిద్యార్థిమహాసభ

అఖిల భారత కళాశాలా విద్యార్థిమహాసభ యొక్క రెండవ సమావేశము ఈసంవత్సరము అహమ్మదాబాదులో కాలగనువా రములో జరుగుచున్నది. ఆ కళాశాలలో గాని కళాశాలా గౌరవముగల మరి యితరములలో గాని, చదువు విద్యార్థులును, అబద్ధులను సహాయనిరాకరణము ననుసరించి బహిష్కరించి, ఇంకొక ఉద్యోగములోనికి ప్రస్తుతము చొరనివారును, సైన్యకు ప్రతినిధులుగా రావచ్చును. బాలియకళాశాలలకుడే తమ ప్రతినిధులుగా రావచ్చును. బాలియకళాశాలలకుడే తమ ప్రతినిధులు పంపవచ్చును. ప్రతినిధులను రూ. ౨. భోజనవసతుల యేర్పాటులు అహమ్మదాబాదులో డబ్బుపుచ్చుకొని చేయవలెను.

సభాసమావేశము త్వరలోవచ్చుచున్నది. ఆంధ్ర విద్యార్థులందరూ వెంటనే వారివారి కళాశాల, పట్న, మండలములనుండి ప్రతినిధుల నెన్నుకొని పంపవలెను. ఒక వేళ ప్రతినిధి దరఖాస్తుప్రతులు లేవును, సభాధ్యక్షునిచేతా మెన్నుకొనబడినట్లు సంతకములు చేయించుకొన్న ప్రతినిధులు తమతో తీసికొని రావలెను.

క్రిందటివత్సర మిసభ యాంధ్రదేశమున కావ్యనింపబడిన కారణముచేత, కారణాంతరముచే నది యిక్కడ జరుగకపోవుటచే కనుక శైలంక, ప్రస్తుత దేశపరిస్థితుల నాలోచించి, ఆంధ్రవిద్యార్థులు తమ కర్తవ్యమును తెలిసికొని, యనేకమంది ప్రతినిధులుగా వర్తనని నమ్ముచున్నారు.

విశాఖపట్నం } క. దాళ సర్వేశ్వరశాస్త్రి
18-12-21 } ఆంధ్రరాష్ట్రప్రతినిధి.
యావద్భారతవిద్యార్థి సహాయనిరాకరణసంఘము.

చోడవరం

పదమాడవ తేదీ మంగళవారమునాడు పోలీసు డిప్యూటీ మాజిలెంటుగారు చోడవరము వచ్చి ఖిద్దరువస్త్రములను కట్టుకొని, అసహాయాధ్యయప్రచారకుడుగా పని చేయుచున్న వైశ్యుడగు పద్మానాభం నరసింహంగారిని చూచి, కోర్టుమీద నిలిపి యిట్లు సంభాషించె.

దొంగరూ:— 'నీ నేల యీ పాడు ముడుకబట్టలను కట్టుకొనుచున్నావు? భరించుటకు మోటుగాలేవా?

నర:— 'ఏమి నేటను? బీదనగుటచే నట్లు చేయుచున్నాను.

దొంగ:— 'నీవు బీదవాడవా? ఎందులకు బీదవాడవయితివి?

నర:— 'నేను పోలీసువస్త్రములక్రిందను పట్టుకున్నాను. పాముల క్రిందను నా ద్రవ్యమును దగ్ధము చేసితిని. కాన యిప్పుడు గాంధీమహాత్ముని ఆజ్ఞను తినినా వహించుచుంటిని.

దొంగ:— 'నిన్ను క్షమించి నీయిట్లు దోచుకొనినయెడల నీదెవరితో చెప్పుకొందువు?

నర:— 'నేను ఎవరితోను చెప్పకుండుటయే గాక అందులకు సంశయించును. ఏలయనగా ద్రవ్యముతో ఇదివరకు నేనొక్కడనే జీవించుచుండ యిప్పుడు పదిమంది నుభింతులని నాభావము. గాంధీ యాజ్ఞనుబట్టి గూడ యెవరితోను పిర్యాదు చేయును.

దొంగ:— 'ఇదిగో నిన్ను పుడే అప్పు చేయుచున్నాను.

నర:— 'చిత్తము. తమ యాజ్ఞకు తక్షణమే ఒప్పుకొనె యున్నాను.

దొంగ:— 'దామిట్ చేకేర.' ఇంక బాగ్రతగా నుండు మనుచు వెడలిపోయిరి.

అ. వెం. సి.

ఆంధ్రదేశ గ్రామపాలనల విజ్ఞప్తి

పాలక సోదరులారా! మన హక్కు గౌరవము వేరైనములు వృద్ధికోరకు 4 సంవత్సరములనుండి నిరంతర ఆందోళనము సభలు విజ్ఞాపనలు, రాయబారముల మూలమున ప్రభుత్వము వారికి తెలియపరచు కొనినను విఫలమనోరథుల మనసులయేగాక మీముమిక్కిలి మన ఆయిక్కుకలమునకును గౌరవమునకును భంగముగనుండు యేర్పాట్లు దొరకనము చేయుచుండుట చూచి హక్కు గౌరవముల పునరుద్ధారణకోరకే రాజుసహృదయములో జరిగిన "శ్రీవీర మహాసభ"ను కృష్ణానందల శ్రీవీర సభలోను మన అంత్యసందేశములను వెల్లెబ్బు తీర్మానములు గావించియుంటిమి. కలియుగము అంతరించి నను, ధర్మ సత్య, లౌగ్య, ఆచరణ యుగము ప్రవేశించుటచే సైన్య లాదేశమును ఆచరణలో వెల్లెట ప్రతివారికి విధియని నేను నా పాలకత్వమును 1-12-21 తేదీనుంచి ప్రభుత్వపత్రమున వదులుకొంటిని.

ఇట్టివే పెక్కురు దినదినము యుగధర్మము ననుసరించి ఆచరించుచున్నారు. వృత్తి స్వాతంత్ర్యముతోను వై సంఘాద్దేశ కానుసారముగను, కాలగను ఆదేశమును తిరసావహించిన్ని వదలుకొను వా గంభరియొక్క పూర్తిపట్టి తయారుచేయుట అంత్యంతావశ్యకమని మనవి చేయుచున్నాను. కొందరు పత్రికా ముఖమునగూడ ప్రకటింపుచున్నట్లు లేదు. కాబట్టి ఆంధ్రదేశములో మానుకొను ప్రతివారును తమ పూర్విదాసముతో నాకు తెలియపర్చి అనేకవందలము లిడుచున్నాను.

మరియు నీవిషయమున పురుషోత్తముడైన శ్రీ గాంధీ మహాత్మునికి వ్రాశి కనుగొని యుంటిమి. మన పుష్కలములు మానుకొనుట విషయమున నరయుగధర్మము ననుసరించవలసినదే నని వ్రాయుచు, ప్రభుత్వపత్రమున గ్రామపాలకత్వమున ప్రతి వారును రెండు ఘనోద్దేశములను ముందుగా నెఱవేర్చుటకు సంసిద్ధులు కావలె ననిరి.

(1) వదలివ పిచ్చుట ఆత్మగౌరవమును కోల్పోయి తుమాపణ కోరుట మహాపాప మనియు, (2) తమస్థానములలో అన్యలు ప్రవేశించినప్పుడు ద్వేష రాహిత్యముగ నుండి ప్రేమించ వలెననియు అహింసాతత్వమును పూర్తిగ గమనించ వలెననియు బోధించి వ్రాసిరి.

కాబట్టి మొదట నే సర్వమును యోచించుకొన వలెనే గాని ఆత్మ గౌరవమును కోల్పోయి అపుచిత్యముల పాల్పడ కూడదనియు, వై రంధ్రాద్దేశములను; భారతమాత గౌరవమును కాపాడెదమగాక యనియు ప్రార్థించుచున్నాను. మనము న్యాయాన్వయ విచక్షితలేని యాప్రభుత్వసేవ మానుటయు దేశభిష్ట సిద్ధికి తోడ్పడుటయు యెంత ఆవశ్యకమా కాను సభ్యులగు సి. వి. స్వరూపరాజుగారి ఆభిప్రాయమును 15-12-1921 తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో చూచి. మనసులోని సూకోచములను భయమును పాపదోలి కాకోన్మయము లయ్యెదమగాక యని వినయముగ ప్రార్థించుచున్నాను.

బొడ్డుపాటి వెంకటేశ్వరరావు.

ప్రధాన కార్యదర్శి, ఆంధ్రదేశ గ్రామపాలనసంఘము
17-12-1921. రామనపూడి అంగలూరుపోస్టు, కృష్ణా.

వేలంపాట.

బాపట్లతాలూకా పాలపరగ్రామ కాపురస్తుడుగ వండ్లలగ్గుడు కేసనక్రిష్ణయ్య అనునతడు పెదనందిపాడు గ్రామములో సారాయి దుకాణమును ఫిబ్రవరినెలలో రు 250 లకు పాటపాడి ఏబదియెనిమిదిరూపాయలు చెల్లించినాడు. అంతట పెదనందిపాడు గ్రామములో సారాయి త్రాగుట మానివేసినందు కల్ల ధరానకు పోను మిగిలిన మాటకొందైతెనురూపాయలును చెల్లించలేనిన్ని రమీషను యిప్పించవలసిన దని గవర్నమెంటు వారిని కోరినాడు. అందు కోరికప్రకారము పేరుచేయుచుండ అతని తాలూకు మూడురెక్కలకు ఇకవదివిగు చెట్లభూమిని జప్తుచేసి పరస్పరభూమిని రివిన్యూయిండ్లైతెను పాలపరగ్రామములో వేలము పాడించినాడు. సదరుభూమిని మొట్టమొదట సర్కారుపాట రు 192 రాలకు పాడినారు ప్రజలు ఎవ్వరును పాడలేదు. తరువాత పాట తగించి రు 100 లకు పాడినారు. ఇతరులు ఎవ్వరును పాడలేదు. అంతట రు 10 లకు పాడినారు. ఎవ్వరు పాడలేదు. తరువాత ఒకరూపాయికి పాడినారు ఎవ్వరును పాడలేదు. తరువాత ఒక అక్షాకు పాడినారు. ఎవ్వరు పాడలేదు. అంతట ఇక స్వేచ్ఛరుగారు రు 0.2-0.0లకు సర్కారు వారికింద యి-25 చెట్లభూమిని కొట్టివేసినారు. ఈవిషయము తియు 22-11-21 వ తేదీ ఆంధ్రదినపత్రికయందు ప్రకటింపబడినది. తరువాత ఈ నెల 11వ తేదీ బాపట్లతాలూకా లెహకీర్ దారు గారగు నీలాచలంశెట్టి పాలపరగ్రామంపచ్చి బానూరు లోకూన్యూని ఈక్రింది విధముగా నుపహాసము గావించినారు.

(1) సారాయి త్రాగవచ్చు ననియు, అది మనుష్యులు త్రాగుటకు బుట్టిపడిగాని సమస్తము త్రాగుటకు పట్టిపడి గావని నీపని త్రమై నన్ను పువితేశనస్త్రములు కట్టుకొనక ముతకన్య చేశిగుడ్డలు కట్టుకొనుట మోటుతనమని మీరు తెలియదా యనిన్ని మీరు స్వరాజ్యమునకు రావలెనని కోరుచున్నారు గాని ఇట్టి పిచ్చి పనులుచేసియెడల పటాలము వచ్చి మిమ్ములను కాలివను. ఆప్పుడు మీరు ఏమి చేయుగలరని చెప్పి మీ గ్రామములో కే. శ్రీకృష్ణయ్య తాలూకు భూమి ఈనెల 16 వ తేదీ మా ఆఫీసులో వేలము పాడబడును గాన తెలుసుకోవలసిన దని చెప్పి అన్యాయాధుడై వెళ్లిపోయెను. అతడు పాలపరగ్రామము, నందిపాడు, కొమ్మార, చెలుపూరు, జమ్మలపాడు వగైరా గ్రామాదులవారు రానుభజనలు సహితముగా, ఈనెల 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు తాలూకా ఆఫీసుచేరి

వారు. అంతట వేముపాట ప్రాంతంపైనుండి సదరు యి. 25 శతాబ్దమున కెందు పట్టములుగా విస్తరించి ఒక్కొక్కపట్టము రు 192 లకు సర్కారు పాటబడినారు. ఇతరులు ఎవ్వరును పాడలేదు. అంతట పాటబడినది నూరుపాటలకు బాడినారు. ఇతరులు ఎవ్వరును పాడలేదు. తిరిగి రు 50 లకు పాడినారు. ప్రజలు ఎవ్వరును పాడలేదు. తరువాత రు 40 లకు పాడినారు. ఇతరులు ఎవ్వరును పాడలేదు. అంతట రు 20 లకు సర్కారు పాటబడినారు. ఇతరులు ఎవ్వరును పాడలేదు. తిరిగి రు 10 లకు పాడినారు. ఎవ్వరును పాడలేదు. రు 5 లకు సర్కారు పాటబడినారు. ప్రజలు ఎవ్వరును పాడలేదు. అప్పుడు తనా బీదావారి ప్రాంతమునకి ఇకను ఎవ్వరును పాడలేని తెలిసి కొని తాను కుర్చీపాడనుండి తన భూవాళిలోనికి వెళ్లి నలు ఇన్ స్పెక్టరుగారితో మాట్లాడి పెట్ట రామస్వామి అను కాన్స్టేబులు కెందు పట్టములమొత్తం యి. 25 శతాబ్దమున రు 25 లకు కొట్టివేసినారు.

కె. అప్పారావు

౧౭-౧౭-౨౦ తేదీన గుంటూరునందు జరిగిన

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహక

సభయొక్క తీర్మానములు

హాజరైన సభ్యులు—౨ మంది

తీర్మానములు

(3) ప్రతినిధులు పోలీసులపై వారిస్థానే లోగడ దరఖాస్తులు పెట్టినవారిలోనుండి జిల్లా సంఘ కార్యనిర్వాహక సభవారు గాని వారు కలియుటకు వీలులేనప్పుడు కార్యదర్శులు గాని ఇతరులు ఎన్నుకొనవచ్చును. ఏజిల్లాలో నైనను ఇదివరకు సక్రమ దరఖాస్తులు నిలవలేనప్పుడు రాష్ట్ర సంఘ కార్యదర్శులు రాష్ట్రము మొత్తమునూడనుండి నిలవయున్న దరఖాస్తుల లోనుండి ఎన్నుకొనవచ్చును.

(4) శ్రీ తిరిక్కల్ల వైద్యవాఙ్మణిగారికి నవంబరు ౧ మొదటి నెలకు అభ్యుదయ గౌరవ భృతి క్రింద రుగి రూపాయలు ఇవ్వవచ్చును.

(2) మహారాష్ట్ర సభవారి తీర్మానములు:—నిరాకరించడమైనది.

(౧౧) శ్రీ కల్లూరి సుబ్బరాయలుగారి స్థానే అభిల ధారత సంఘములో శ్రీ గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారిని శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారి స్థానే శ్రీ గజవల్లి రామచంద్ర రావుగారిని ఎన్నుకొనవయ్యెనది. శ్రీ. సి. వి. రంగం (కే.పి. గారి స్థానే శ్రీ కపిలేంద్ర రాజగోపాలాచారిగారిని ఎన్నుకొనడ మొనరి.

(౧౨) హిందూపత్రికకు బదులు స్వరాజ్యపత్రిక తెప్పించ వచ్చును.

(౧౩) తనకు జాతీయ విద్యాలయమును స్వదేశీ నిమి త్రంయిచ్చిన ౧౧,౦౦౦/లనుండి రు ౧౦౦/లు ఇవ్వవలెననియు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా సంఘమువారు తమ ద్రవ్యములో నుండి రు ౧౨౫/-లు ఇయ్యవలెననియు తీర్మానించడ మొనరి. రాష్ట్ర సంఘము ఇచ్చిన ద్రవ్యమును రాష్ట్రముల పద్ధతులు నిమిత్తము ఉపయోగ పరచవలెను.

(౧౪) ప్రభుత్వమువారి నిషేధమును అత్యుముచేయక కాంతి వైద్యమును నెలకొలుప వలెను.

(౧౫) అత్యవసరమైన పనులలో నియోగింపబడిన వారు కాంతిసేవలో తేరకుండునట్లు ఆనుభవ ఇచ్చుటకు సంఘాధ్యక్షు నకు అధికార మియ్యడ మైనది. వారు అట్లు ఆనుభవ ఇచ్చుటకు గల కారణములను వ్రాతయాలకముగ తరువాత జరిగే కార్య నిర్వాహక సభలో తెలుపవలెను.

(౧౬) గుంటూరు జిల్లా సంఘమువారి దరఖాస్తు:—సం పూర్ణ కానన్ లెంఘనమునకు ఆనుభవ ఇచ్చుటకు వీలులేదు.

(౧౭) ప్రస్తుత రాజకీయ సందర్భములలో కలుగు నొంద రలలో కార్య నిర్వాహక సభ్యులలోని భారీలు వచ్చినను అభ్యుత్థులు తన స్థానమునకు ఇతరుల స్థానమునకు తగినవారిని నియమించుటకు వీరికి అధికార మియ్యడమైనది.

(౧౮) శ్రీ కల్లూరి సుబ్బరాయలుగారి స్థానే శ్రీ భక్త వరం పి. వెంకటేశ్వరగారిని, శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారి స్థానే శ్రీ బోధ్యుల రామచంద్రరావుగారిని కార్యనిర్వాహక సభ్యులను గా నియమించడ మైనది.

గొల్లపూడి నీతారామశాస్త్రి.

కార్యదర్శి.

సి. రామలింగారెడ్డి గారు

ప్రస్తుత సరిస్థితులు

నిర్బంధవిధానమును ఖండించుట

సి. రామలింగారెడ్డిగారు డి. యి. లి. ఎక్స్. నెస్. పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ప్రభుత్వము వారికి పిచ్చిపట్టినట్లు న్నది. వారి నిబంధననిర్బంధవిధానములను గురించినవిధిని ల కాడ నేను నిర్బంధింపుచున్నాను. మైందపులందరును త మతమధేదాభిప్రాయములను కట్టిపెట్టియేక ప్రగా వీనినంతుకే. ప్ర భుత్వముతో పోరాడుటకుంటే వేరేమార్గములేదు. యుక్తాయు క్తవివేచనలేక సాగించుచున్న నిర్బంధములను నేమిచేయ నెంచుచున్నారో యువకాలాగమనము జయప్రదముగ సాగించు టయో! ఆసహకారంపిచ్చి యొకప్రక్కను ప్రభుత్వమువారివెట్టి యొకప్రక్కను ఈ కెం టి మధ్య నీ యుద్ధేళ మధు గంటిడి. నాకు ను న్యాయ బద్ధులగు యువ క పౌరులకును చాల విచారకరము. హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారి కి వ్యతిరేకము నెతల చి చి ప్రభుత్వము వారు తమ తెలివి యంతయును పయోగ పరచి మొదటి కార్యక్రమములో లేని క్రొత్తవేసుకలు తయారుచేసినారు. మొదటిది కైలుకు యువకుల నొప్ప యాచేంపు. రెండవది క. శ్రీయుక్తముగా తయారుచేసిన బ్రహ్మాండమైన నిర్బంధ ప్రద్యుగ ము. యువరాజు కాటో తన యువస్వామ్యములో విద్యలో తన కెంత యాదరనా నూచించియుండెను గాన రోనాల్డు ప్రభు వాయనకు కలకత్తా కళాశాలకు తీసుకుపోయి మాపవచ్చును అప్పటికిని సంభాషణ 2 రుగవచ్చునని నేనెంచుచున్నాను.

ప్రభువు:— యువరాజు! యిది బంగళా కళాశాల యిది సిటీకళాశాల, వీరిద్వారానే పాశ్చాత్యకాశ్రమ లన్ని యు బంగళామున వ్యాపించినవి. ఇది రాజధానికళాశాల, అన్ని టిలోనుగొప్పది; అన్నియు నొప్పభవతులు; మంచియుపకరణ ములన్నియు నున్నవి.

యువరాజు:—సరే. బాగుగ నేయున్నది. గాని విద్యా ర్థు లెటున్నారో దయచేసి చెప్పుదురా?

ప్ర:—మరచితిని. వారందరు కైలులో నున్నారు. తా ము వెళ్ళిపోవక నే బయటికిరాగలరు ఇది వైద్యకళాశాల ఇంత కంటే మంచి డిక లేదు.

యు:—సరే దీనినిండ కళేబరము లున్నవి. కాని విద్యార్థులేరంత?

ప్ర:—వీరును కైలులోనే యున్నారు. తమరున్నంత కాలమే యటనుండురు. న్యాయమును క్రమమును నిలవజెట్టి వలసియున్నది. తేకున్నపక్షమున మిమ్మును పీరందరు బహిష్కరించియుండురు.

బంగళా, సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వములు తక్కువ తామే యసహ్యకరముగ తేసికొనినవి. అడలునెట్టి ప్రజలను భగ్నబాహ్యులుగ తేయ నెంచియున్నయెడల, ప్రభుత్వమువారి కోడిపోయినారు. అంతేగాక గాంధీగారికి ఆనుచులను చే ర్చుచున్నారు. ఆసహకారములేమిదనవచ్చును. బయలు తేరునగాన నాయుద్యమమును గంధీగా రాపియుండవలసినదని ప్రభుత్వమువారు పాటపాడుచుండిరే. ఇదేకాణము తమకు మూత్రము వర్తింపదా? తామనుసరింతురా? వైసికలు మికనాదు లైన మిత్రులగారిని కొట్టిరి. పోలీసులు కలకత్తాలో చాలయండి ని కొట్టిరి. "న్యాయము, క్రమము" అనుసాతము వీరిని నిరంకుశము లోనికి డికనచ్చుచుగాన నీపాతము నికమానుదురా? తేకున్న ప్ర భుత్వమువారు తమకార్యములు నడిచిన యొప్పుకొనుదని ప్రజలను కోరుచున్నారా? ప్రభుత్వముగూడ కోరుట కనుపించురా?

బాగుగ నేయున్నది. ఆసహకారములతో పోరాటము దుస్సహమగునట్లు ప్రభుత్వమువారు చేసినారు. పోరాటముభర్త ము పోరాటము యున్నంతకాలము, రాజకీయములు అభిప్రాయములలో వాగ్వాదములతో సకారణముగ పోరాట జరుగునం తికాలము నాకుభక్తుని తో వినవైపుకు ప్రజలను రా బట్టుటకు చేపడయిన దంతయు చేసితిని. కాని యింకొక పల్నా దు సంచారమునకు పోవుట నాస్వాభిమానమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నది. ప్రభుత్వమువారు తెదరించు చున్నారు. ప్రతిమాట యందును మాడలుగొట్టి యెత్తించుచున్నారు. ఇక సకారణ వాగ్వాదముతో మెప్పించే యుట యసంభవము. అట్లుచేయు టవలన నైహికవివేకమును, పరికితనమును గల్గవునట్లు ట్లగవ ను. ఇక మార్గ మెయ్యెనే? ప్రభుత్వమువారు, నాయకు లందరిని సమావేశము చేయవలెను విర్బాండులో లాయకులొకరిగా కం

దిన యఖండజయము గుణపాతముగ లేదా? ప్రభుత్వము వారును గాంధీగారును మూత్రము మాట్లాడగూడదు. నిజమైన జాతీయ సమావేశముగ నుండవలెను. ఇట్టి డి హిందూ దేశమున సర్వజనులను గోరుచున్నాను. గొప్ప యువారలుద్ది గల రీడింగు ప్రభుత్వ ఒక్కొక పక్షమునకు లాంగకపోయినను, ఇట్టి సమావేశమును నిరాకరింపదని తోచును. గాంధీగారై నను దీని కోప్పుకొనయెడల నాయన కీవ్యమన్న యాధిక్యముండ జాలదు. సర్వజనులను, రౌండుటేబులు సమావేశమున నొక సమాధానము వాచించుచున్నాను. దీని నే నామోదింతును. నా స్నేహితులందరును, ఇదియే ప్రస్తుత ప్రభుత్వ రక్షణముగ నిర్ణ యింపవలె నని కోరుచున్నాను.

యువరాజు! గా రిట్టిసమాధానము ఒనగూడుట కనుకూల మగుమాట లేమైన చెప్పు లిగనయెడల దేశస్థితి కొద్దిగా బాగు పడగలదు.

లాయర్లు వలంటీరులుగ చేరుట

14-12-21 వ తేదీన మైమెన్సింగు వారు ఎన్.సి.సి.యే నకవారు సమావేశమై బంగళా ప్రభుత్వమువారు కార్మి కు ఫిలాఫట్ వలంటీరు లక్రమంభుము లని ప్రకటించుట న్యాయవిరుద్ధమనియు, తమ యసమ్మతిని తెలుపుటగాను తాము (లాయర్లు) ఆ దరును కలంటీరులుగ చేరదు ముగియు తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి. (నచ్చెంటు)

పాబ్బా లాయర్లు చిత్తరంజనదాసు ప్రభుత్వముల అభినం దించుదు తీర్మానముల నంపిరి. తాము వృత్తి నాపుటను గూర్చి కొద్దిగా విచారించుదు.

వాతావరణస్థితి

1921 నవంబరునెల 20-న తేదీ మంగళవారము

కల్పా మధ్య సగరములు	గ్రీష్మ కాలములో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	గ్రీష్మ కాలములో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	వర్షా కాలములో ఉష్ణోగ్రత	వర్షా కాలములో వర్షపాతము	వర్షా కాలములో వర్షపాతము
	గ్రీష్మ కాలములో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	గ్రీష్మ కాలములో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	వర్షా కాలములో ఉష్ణోగ్రత	వర్షా కాలములో వర్షపాతము	వర్షా కాలములో వర్షపాతము
గోదావరీ	83.2	62.8	...	89.90	48.95
విశాఖపట్టణము	80.8	67.5	...	29.50	85.48
రాజ్ గఢ్	80.2	66.4	...	89.86	87.06
బందరు	88.1	66.0	...	58.78	89.11
గుంటూరు	87.4	64.2	...	80.28	81.11
తెల్లూరు	88.7	65.8	...	84.81	88.50
మద్రాసు	84.7	66.9	...	47.75	86.92
హైదరాబాదు	88.6	67.2	...	26.50	80.40
అనంతపురము	84.9	68.9	...	27.95	88.88
బళ్లారి	86.5	60.1	...	26.70	19.72
కర్నూలు	81.8	60.6	...	17.88	85.44
కడప	85.6	65.8	...	86.78	80.14
తెంగుతురు	80.8	54.8	...	85.21	84.08
కోయంబత్తూరు	86.5	68.8	...	18.00	20.48
కర్నూరు	84.0	60.0	...	42.12	89.66
నెలమ	86.7	63.4	...	45.96	88.04

దక్షిణభాగమునందు వాతావరణమునందు మార్పులు లేవు. మిగిలినభాగములలో కొంచెము తగ్గెను. మామూలుకంటే తక్కువగ నే యుండెను. ఉష్ణమునందు మార్పులేవు. ప్రాంతములందును, దక్కనునందును, కొంచెము మధ్యమెష్టము మామూలుగ నే యుండెను. పర్వ ప్రాంతము లందు కొంచెమెక్కువగ నుండెను. తూర్పుతీరమునందు భగటి నేడిమి దామాషాయాని మామూలుగ నే యుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో కొంచెము ఎక్కువగానుండెను. రాత్రియెష్టము మొత్తముమీద దామాషాయాని తక్కువగ నుండెను. సర్కారు లలో కొన్ని ప్రదేశములందును దత్తనుండలములందును వాయువు నందార్పిత కొంచెమెక్కువగ నుండెను. కర్ణాటకమునందు కొం చెముతక్కువ. మిగిలిన ప్రదేశములలో మామూలుగ నేయుండెను. ఉత్తరప్రాంతమున ఆకాశమునందు స్వల్పమేఘములు గలవు. దక్షిణమున నొకమాదిరిగ గలవు. వర్ష ములేచుటకు కురియలేదు. నిన్నటినుండి వాతావరణమునందు మార్పులులేవు. వాతా వరణము బాగుగ నే యుండవచ్చును.

సి. మె. గల్ఫరామ మొదలియారు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1921-వ సం० డిసెంబరునెల-20వ తేది

మంగళవారము

మద్రాసు కార్పరేషను

(01)

1910-21 సంవత్సరపు కార్పరేషను నివేదిక వెలువడినది. చెన్నపురి విస్తీర్ణము, కార్పరేషను రాబడి 46 లక్షలయినను పట్టణపు అక్కరలకు సరిపోవుట లేదు. ఆస్తిమీద పన్నును వృద్ధిజేయుటకు చూచినవిధముల కమిషనరు లంగీకరింపరని, కార్పరేషను కమిషనరుకు బజారుల సాహాయ్యము తెలుపుచున్నారు. మార్కెట్టుల సంఖ్యను వృద్ధిజేసి సూతనాదాయ స్వీకరణమార్గముల నెక్కడుగ కనుగొనవలెనని మీరుసూచించిరి. ఇందుకుదోడుగ, అన్ని శాఖలలోను విలేజ్యయమున కేర్పాట్లుచేయుట ముఖ్యపరము. రోడ్లు షీట్లజాబులనున్నవని కమిషనరుగారే తెలుపుచున్నారు. బాంజాయి కార్పరేషను రాబడి 183,16,927 రూపాయలు. 172 మైళ్ల రోడ్లనుమాత్రమే భరింపవలయును. కలకత్తాకార్పరేషనుకు 140,13,266 రూపాయల రాబడిగలదు. అది 260 మైళ్ల రోడ్లనుమాత్రము భరింపవలయును. చెన్నపురి రాబడి 46 లక్షలయినను, 400 మైళ్ల రోడ్లను పోషించవలయును. ఇట్టిస్థితిలో రోడ్లు షీట్లజాబులను దాక్కయియున్నది. అందునను, పెద్దరోడ్లపైజాబెడిత్రద్దను, అందుపై గావించెడి వ్యయమును, చిన్నరోడ్లపై కావించుటలేదనుట, అనుభవైకవేద్యము. ఇందుకుదోడుగ మోటారుబస్సులు వివరముగ పరిగిపోవుచున్నవి. వీని రాబడివలన రోడ్లు త్వరలోచేయుట సంభవించును. న్యూమెటికు ట్రైలులను, బస్సులకు చేర్చుటవలన లాభముండునని కమిషనరు సూచించిరి గాని, ఇటీవల జరిగిన కార్పరేషనుసభలో పెద్ద మోటారు బస్సులకు న్యూమెటికు ట్రైలు లుకయోగపడవని, అనుభవజ్ఞులు సూచించినమీదట, ఆ యాలోచన మానివేయబడినది.

మోటారుబస్సులకు ప్రయాణికులనుండి తగిన ప్రోత్సాహము గలుగుచున్నది. మారప్రదేశముల నుండి రావలసిన వారికి చెన్నపురిలో ట్రాములు మిగుల యిబ్బంది కలుగజేయుచున్నవి. అందుచే రేల్లు హెచ్చయినను, కాలము వృధాపోకుండ త్వరలో రాగలుగుటకు మారభాగములనుండి రావలసినవారు మోటారుబస్సులనే యుపయోగించుచున్నారు. ఇంతియగాక ట్రాంవేసువారల గ్రేమ్మ సమయమున ప్రజలనుభవించిన కష్టముల పై మోటారుబస్సులకు మరింత ప్రోత్సాహము గలిగెను. ఇట్టితరీ, వీధి నిరుత్సాహముప వీలుండదు. కొన్నిరోడ్లపై నివీ తిరుగుటకు అవకాశ మొసగి ఆ రోడ్లను చక్కబడుచు యవసరము. మోటారుబస్సులకు గూడ పెద్ద బరువులను కొనిపోవుటకు యూరపియను ఫరము లుపయోగించెడి మోటారు లారీలవలన రోడ్లకెక్కుడు చెరుపు కలుగుచున్నది. ప్రస్తుత స్థితిలో పెద్దరోడ్లమీద విశేషధనమును వెచ్చించుటమాని అన్నిరోడ్లపై సమ సమానదృష్టిని నిలిపి, రోడ్లు నిర్మాణమునకు చౌకయగు పద్ధతుల నవలంబించుట యవసరమగుచున్నది. పట్టణములలో మూడింటి గొండు వంతుల ప్రదేశములందు ఎల్క్విక్కు

దీకములను వెలిగించుచున్నారు. కిరోసిను దీకములను వీధులనుండి పూర్తిగ దీసివైచుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. ప్రీవిడ్యూర్ని కా ర్పొరేషనువారు తగిన శ్రద్ధ వహించలేదని, కమిషనరుగారి యుద్దేశము. నీటి సప్లయ దినమునకు 15,000,000 గ్యాలను లగుచున్నది. సప్లయ సంత తమగనున్న చెన్నపురికి పరిశుభ్రోదకము ననుర్చుటకు తగిన ప్రయత్నములు జరుగుట లేదు. పరిశుభ్రోదకమును పట్టణమునకు సప్లయ జేయుచో, చెన్నపురిలో చెలరేగడి వ్యాధులనేకములు తొలగిపోయి, ఆరోగ్య మభివృద్ధియగును.

డ్రెయినేజీ ఏర్పాటు లొకను మిగుల వసంత్య ప్రాంతముగనున్నది. చెన్నపురిలో ప్రజల మరణముల సంఖ్య వేయింటికి 41. మామూలు ఆరోగ్య కరిస్థితులున్నచోటుల వేయింటికి ఇరువదియై ఆం తకన్నను తక్కువగను మరణముల సంఖ్య యుండవలెను. పదివత్సరముల సామాన్య మరణసంఖ్య చెన్నపురియందు వేయింటికి నలువది యుండుట జూచిన, ఆరోగ్యకరిస్థితులు హీనముగ నున్నవని గ్రహించవచ్చును. రోగచికిత్సకన్న, రోగనివారణ మెక్కు డవసరము. అట్టిస్థితిలో ఇందుకు తగినంతకృషిని మద్రాసు కార్పరేషను ఆరోగ్యశాఖ వారు కావించలేదని, ఆరోగ్య శాఖాధికారియగు డాక్టరు శింగారవేలుగారు అంగీకరించుచున్నారు. ఆరోగ్యశాఖ వారిపని ఫలప్రదమగుటకు, పరిశుభ్రోదకపు ఏర్పాట్లును, డ్రెయినేజీ, రోడ్ల ఏర్పాట్లును తిన్నగనండుట యవసరమని, వారి యుద్దేశము, గృహములస్థితియు, వాని సంతియుం డెడి కరిపరముల స్థితియు బాగుకడుట యవశ్యకమని మీరు చెలుపుచున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిలో బీదల గృహములను తిరిగి నిర్మించుటగాని, కరిపరములను మార్చుటగాని, సాధ్యమగు పనిగాదు. అధునిక నగరనిర్మాణము లోపభూయిష్టమయినది. చిన్నచిన్న గ్రామములక్రింద నగరమును విభజించి, ఆరోగ్య కరిస్థితులను చక్కగనుంచుటకు మార్గం యిండ్లమీద ఇండ్లనుకట్టి పరిశుభ్రమగు గాలిగాని, వెలుతురుగాని జొరుటకు వీలులేని విధమున నగరములలో నేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి. గృహములనుండియు వీధులనుండియు వెంటను తొలగించుటకు చెన్నపురిలో నవలంబించెడి కద్దతి మిగుల యసహ్యకరముగ నున్నది. ఈ విషయమై డాక్టరు శింగారవేలుగారు యభివృద్ధి మార్గములను కొన్నింటిని సూచించుచున్నారు.

మరియొక సత్యమునుగూడ వారు ప్రతిపాదించుచున్నారు. పుర పారిశుధ్యమునకు, దారిద్ర్యము ప్రబల ప్రతిబంధకముగ నున్నదని వారి యుద్దేశము. దారిద్ర్యనివారణము మద్రాసు కార్పొరేషను వీధులలో నుకటిగాకున్నన, హిందూదేశము నావరించిన ప్రధాన సమస్యలలో నిది యొకటి యనుటకు సందియములేదు. దారిద్ర్యమునకును, అనారోగ్యమునకును దగ్గర సంబంధము గలదు. ప్రజలకు కడుపునొండ తిండియున్న ప్రదేశములు ఆరోగ్యమునకు నిలయము లగును. గాంధీమహాత్ముడు పదేపదేచిన రాటపు సందేశము దారిద్ర్య నివారణమునకు సులభసాధనమగుచున్నది. ఈ సాధనమును ప్రజలకు సూచించి దారిద్ర్య నివారణమునకు తగిన ప్రోత్సాహము గలిగించుటకు, మద్రాసు కార్పొరేషనువారు పూని, ప్రజాభ్యుదయమునకు లోడ్పడవచ్చును. కాని రాటములు నాగరిక యుగమునకు బనికిరావనియు, వానిని ప్రోత్సాహపడుచుట నేరమనియు, వీని యుపయోగము దేశమును అనాగరిక దేశముగాంపొవుననియు భావించెడివారు మద్రాసు కా

ర్పొరేషను సభయందు ప్రాముఖ్యము వహించుచుండగ, మహాత్ముని యుపదేశము నీ సభవారు ఆచరణలోనికి దెచ్చెదరని యూహించ వీలులేదు. దారిద్ర్య నివారణావశ్యకతను, ఆరోగ్యశాఖాధికారి గ్రహించెను. అందునిమిత్తము ఫలదాయకమగు సూచనలను కావించి యుండలేదు. శిశు శ్రేణిభివృద్ధి విధానముగూర్చి ప్రత్యేకముగ వివరింపబడినది. ఈ విధానపు లాభముల నింకను, చెన్నపురియందలి పలుభాగములవారు పొందుటలేదు. ఈ విధానమున కధ్యక్షురాలుగ నున్న యల్. యన్. వీరసింఘిగారు చెలిపిన వృత్తాంతము ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది.

ప్రస్తుత స్థితి

(01)

హిందూదేశస్థితి, అనుదినము మార్పుజెందుటచే, ఎప్పటికప్పుడు ప్రజలెల్లరు జాగరూకతతో పరిశీలించవలసిన యవసరము గనుపించుచున్నది. అధికారులవలంబించిన నిర్బంధ విధానము దేశమునకు మహానష్టకారము గలిగించెనని జెప్పవచ్చును. ఎంతటి కోపకారణమున్నను, నిర్బంధములెంతటివ్రయుగ నడుచుచున్నను, ప్రజలు అహింసను చక్కగ కాపాడిరినువ్యక్తమగుచున్నది. గాంధీమహాత్ముని శిక్షణమునందు, హిందూదేశము ఆరితేరి స్వరాజ్యసంసిద్ధతను వెల్లడిజేయుచున్నటుల, ఋజువయినది. అధికారులు దేశమునెదుట నుంచిన తీవ్రకఠికోధనయందు, దేశము దిగ్విజయము గాంచుచున్నది. సహకారవాదుల నేత్రముల నొక్కమారు తెరిచుటకు, ప్రస్తుతదేశస్థితి యుక్తరకువచ్చినది. అన్ని పక్షములవారును, నిర్బంధ విధానము అక్కరకురాదనియు, సమాధానము దప్ప సఖ్యమునకు వేరుమార్గము లేదనియు, ఏకగ్రీవముగ సూచించెడిస్థితి యరుదెంచినది. రాండు తేలిలు సమావేశమును సహకారవాదు లొక్కమూడి గోరుచున్నారు. సంస్కరణముల యుపయోగము వారికి దెలిసి వచ్చినది. రాజకీయవ్యవహారములకు వైదొలగియుండెడి బి. యం. ఓ. పార్థసారథియ్యంగారు సయితము, తమబిరుదమును వినిర్జించెదమని ప్రభుత్వమువారికి ప్రాసిరి. ఇస్తిసు పక్షమును కీర్తించుచున్న కట్టమంచి రాజులింగా రెడ్డిగారు డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసుపత్రికకు వ్రాయుచు నిర్బంధవిధానమును మిగుల తీవ్రముగ ఖండించిరి. హేతువాదము మూలమున ప్రజలను సరియగు మార్గమునకు త్రిప్పుటకు తావిడివరకు ప్రయత్నించితిమనియు, ఇకముందుమాత్రము సహాయనిరాకరణోద్యమము తోద్యమము తో తాము పోరాడుటకు ప్రభుత్వమువారు వీలులేకుండ జేసిరనియు, ఇంకొకసారి కల్పాడుకు తాముబోవుట ఆత్మగౌరవమున కనుగుణ్యముగ నుండదనియు, ప్రభుత్వమువారు రాండుతేలిలు సమావేశమును వెంటనే ఏర్పాటుజేయవలయుననియు, వీరు తమ తేఖలో సూచించిరి. నిన్న మొన్నటివరకు నిరాకరణోద్యమమును తీవ్రముగ ఖండించుచు, సహకారపు లాభములను వ్యక్తికరించుచున్న ప్రముఖులు, ప్రస్తుతస్థితిలో సహకార మెటుల దుస్సాధ్యమో గ్రహించిరి. అన్ని పక్షములవారిని సమానాభిప్రాయుల గావించుటకు, సూతనోపద్రవము మిగుల లోడ్పడెననుట నిర్వివాదాంశము. ప్రస్తుత స్థితిగూర్చి తెలియజెప్పుటకును, కాన్ఫరెన్సును సమావేశ పరుపవలయునని కోరుటకును, ఉద్యుక్తులైన వివిధరాష్ట్ర ప్రతినిధులతో ముచ్చటించుటకు రాజప్రతినిధిగా రంగీకరించిరి. రేపటిదినము ఈ రాయబారులు రాజప్రతినిధిగారిని కలసికొనెదరు. న్యాయక్రమముల నిర్వహణము గూర్చియే

రాజకీయవిధిగా మరల ప్రతిపాదించెదరో, లేక హిందూదేశము కట్ట తాము నిర్వహించగల ఉన్నతధర్మ మింకొకటిగలదను సంగతిని గ్రహించి ప్రస్తావించెదరో చూడవలయును బెంగాలు గవర్నరు గారు రోనాల్డుషే ప్రభువు మాత్రము, వంగదేశ శాసనసభయందు దిచ్చిన యువన్యాసము నందు, వెనుకటికన్న కొంతవడి తగ్గి మాటలాడిరి. రౌండు టేబిలుసమావేశము జరుగుటకు పూర్వము, పోరాట ముగిసేవలయుననియు, సహాయ నిరాకరణవలంబులు ప్రతికూల సంఘటనలు నాపివైచిరేని, ప్రస్తుతము అమలులో నున్న ప్రాసిక్యూషనులను నిలిపివైచి, నేరారోపితులను విడిచివైచుటకు తాముహిత మొనగడముని రోనాల్డుషే ప్రభువు కలిగెను. కాని, ఇట్టి ఏర్పాటువలన లాభముండదు. అధికారవర్గ మవలంబించిన నిర్బంధవద్దతులకు శిక్షాత్తప్రమాద యము గనుబడిది ఇందకు తార్కాణముగ ఇది వరకు శిక్షితులైనట్టియు ఇకపూడు విచారణలో నున్నట్టియు రాజకీయనిర్బంధితుల నెల్లరను మరతులు లేకుండ వదలివైచి, నిర్బంధవిధానమును పూర్తిగ విడవదుట ముందుగ జరుగవలయునని దేశము కోరికమానదు. సామ్రాజ్యసభ్యులగు డాక్టరు గవర్నరుగారు ప్రభుత్వవద్దలిని ఖండించుచు ప్రస్తుత సంస్కరణములు దేశపు అవశరములకు చాలియుండలేదనియు, ప్రజలు గోరేడి స్వకరిపాలనమును రాజప్రతినిధిగారు సరకుజేయలేననియు, లాలా లజపతిరాయదాసువంటి నాయకులను మెంబనే వదలివేయవలయుననియు, వారిని ఆరెస్టుజేసి యుండగూడదనియు చెలిపిరి. డాక్టరు గవర్నరువంటి మితవాదులుగూడ యిటుల చెలుపుచుండ, ఇప్పుడు నిలిదియున్న ప్రాసిక్యూషనులను మాత్రము తాము నిలిపియుంచెదమనుట ప్రయోజనములేని వ్యవహారమగును. రోనాల్డుషే ప్రభువుగారి ప్రసంగముబట్టి, నవంబరు 17 తేదిన కలకత్తాలో జరిగిన హరితాళ విజయము వారిని రోమావేశచిత్తుల జేసెనని కనుగొనవచ్చును. అందు కొరకు వారు ప్రజల భయభ్రాంతుల జేసిరినియు, వారిప్రయత్నములు అనుకూలఫలితము గలిగించుటకు మారుగ, వ్యతిరేకముగ పరిణమించెననియు, స్పష్టమగుచున్నది. ప్రజలు శాంతియుగ నవలంబించుచున్న మార్గములను నిరోధించినందులకు, రోనాల్డుషే ప్రభువు గారే ముందుగ సమాధానము నకు తగిన యవకాశము గలిగింపవలెను గాని, ప్రజలు గారు వండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారును, జమ్నాదాసుగారును, 23 తేదిన బొంబాయిలో తమను కలసికొనమని గాంధీని ఆహ్వానింపగ, గాంధీ యందుల కంగీకరించెనని, తంతివార్త చెలుపుచున్నది. మాలవ్యాగారు చిత్రరంజనదాసుగారితో జయిలునందు చాలసేపు ప్రసంగించిరిని, మరి యొకతంతివార్త చెలుపుచున్నది. మాలవ్యాగారి సంగిప్రయత్నము లెటుల పరిణమించునో చూడవలయును. బొంబాయి క్రానికలుకర్రీకు సంపాదకులుగ నియమితులయిన అప్సన్ గారు, కలకత్తా నుండి ఇటీవల బొంబాయికివచ్చిరి. కలకత్తాస్థితిని వర్ణించుచు, ప్రజలు విశేషోత్సాహమును, నిగ్రహకీర్తిని కనుకలుచిరినియు, ప్రజలు చార్జనమునకు గడంగనిచో సహాయనిరాకరణోద్యమావలంబులకు విజయము నిశ్చయమనియు, వీరు తెలిపియుండిరి. ప్రస్తుత సమయమున హైందవసమస్య పరిష్కారమగునో కాదో కనుగొనుటకు దేశమంతయు నిరీక్షించుచుండును. త్వరలో పరిష్కారము గానిచో, గజరాతునందు శాసనాతిక్రమణము జనవరినుండియు ప్రారంభమగునని, గాంధీమహాత్ముడు నవజీవనపత్రికలో గావించిన ప్రకటనబట్టి యూ

హింపనగును. వీరునవనయనను స్వరాజ్యసిద్ధి త్వరలో చేకూరుననుటకు సందియముండదు.

మ్యునిసిపలు సంఘములు : జాతీయవిద్య

మ్యునిసిపలు సంఘములలో సహాయనిరాకరణవాదులు జేరకుండ నాటకవర్తమానకు, మద్రాసు ప్రభుత్వము వారికవట్టుము గావించిరి. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు, మ్యునిసిపలు సంఘములు జాతీయవిద్యను కొనసాగించకుండ నాటకవర్తమానకు వచ్చారు. అహమదాబాద్, సూరతు, నడియాడు మ్యునిసిపలు సంఘముల విద్యావ్యాపన క్రయత్నముల నాపివేయ వలసినదని ప్రభుత్వమువారు గజరాతోడివిజను కమిషనరుగారి నడిగియుండిరి. ఈ మ్యునిసిపలు సంఘములు తమపాఠశాలలను జాతీయవిద్యా సంఘముల యాజమాన్యము క్రిందకు నిచ్చివైచిరి. ఈమార్పు విజ్ఞప్తపత్రములమీద యథావిధిగ గావించబడినది. ప్రభుత్వమువారి సూచనను సరకుజేయక, సూరతు, నడియాడు మ్యునిసిపలు పాఠశాలలను కొన్నింటిని పోలీసువారి సహాయముతో స్వాధీన పరచుకొనిరి. అహమదాబాదులో కమిషనరుగారి యజ్ఞక్రింద, విద్యాశాఖకు జెడిన ఇన్స్పెక్టరులు మ్యునిసిపలు పాఠశాలలను స్వాధీనపరచుకొనిరి. ఈ ప్రదేశములలో శాసనాతిక్రమణము జరుగునని ఊహించుచున్నారు. స్థానిక సంఘములు తమపనులను స్వయంత్రముగ జరుపుకొనకుండ, ఎట్టి అడ్డంకులు గట్టించబడుచున్నవో ఇందునుబట్టి కనుగొనవచ్చును.

“సర్వీసు” పత్రిక

“సర్వీసు” అను ఆంగ్లవార్తపత్రిక యొకటి సుబ్రాయ కామత్తుగారి సపాదకత్వము క్రింద వెలువడినది. మొదటిసంచిక యందలి వ్రాతధోరణిబట్టి, ఈపత్రిక కాంగ్రెసు ఉద్యమమును వ్యాపించుటకు బాగునని, తలంప వచ్చును. మద్రాసురాష్ట్రమునందు జాతీయోద్యమ వ్యాపకమునకు ఎక్కడు ప్రయత్నముల గాంపవలసిన నవసరము గలదు. సర్వీసుపత్రిక ఈ పనికి తోడ్పడునని, మద్రాసురాష్ట్రమునకు విశేష సహాయ మొనర్చిన వగును.

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసులో ఆరోగ్యకరమగు పాలను సప్లై చేయు కంపెనీ:—ఈ కంపెనీ వాటాదారుల ప్రధమసంవత్సరమువేతము, 20 వ తేదీకు ప్రవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు రానుంటు మోజేరోడ్డులోని ఫారంహాసులో జరుగును

వడ్లపంట 1921-22 రెండవనివేదికము:—ఈరాజధానిలో నవంబరు మాసాంతమునకు 10,507,000 యెకరములలో వడ్లపంట వేయబడినది. గతవత్సరమునకు 8 వంతు తక్కువైనది. పండినవడ్లు 7069000 టన్నులు అంచనావేయబడినది. (ప్రచురణసంఘము)

నీలిమందుపంట 1921 రెండవనివేదికము:—ఈరాజధానిలో డిసెంబరు 1 వ తేదీనాటికి 182600 యెకరములలో నీలిపంట వేయబడినది. గతవత్సరముతో పోల్చిచూచిన నాటికి 71 చొప్పున తక్కువైనది. మొత్తముమీద 2148 టన్నుల నీలిమందు పండినది. (ప్రచురణసంఘము)

ప్రత్తిపంట 1921-22 మూడవనివేదికము:—నవంబరు 25 వ తేదీనాటికి యీరాజధానిలో 1594000 యెకరముల భూమిలో ప్రత్తి నాటబడినది. గతవత్సరముతో పోల్చిచూచిన 10 వంతులు తగ్గినది. ఇప్పటికి పండినప్రత్తి 305000 తేనైనది. (ప్రచురణసంఘము)

మేరరాజ్ శ్రీలక్ష్మణశాల:—మద్రాసు నగరమందలి మేరరాజ్ శ్రీలక్ష్మణశాలలో ఆదేశవల్ ప్రాధానంగా జేర్చుకొనబడిన కట్టిన మేజల్ మయర్సు అను కన్యక భారతవిద్యా శాఖలో కాశ్యరముగ జేర్చుకొనబడినట్లు ప్రకటించబడినది.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:—డిసెంబరు 17 వ తేదీతో అంత్యమయ్యేవారమున వేయికి 350 చొప్పున మరణించిరి. గతవారమున 395 చొప్పున మరణించిరి. మరొకటి 24 మందికి సోకెను అందు 8 మరణించిరి కలరా 2 తగ్గిలెను. అందొకరు మరణించిరి. జ్వరములవలన 31 మంది మరణించిరి. గత వత్సరమీదే మాసమున 548 చొప్పున మరణించిరి.

మద్రాసురాష్ట్రీయసహకారసంఘముల సమావేశము:—డిసెంబరు 26, 27 తేదీయందు జరుగునున్న యీ సమావేశము, వ. పి. రామలింగారెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగ నుండజాలనందున, రావుబాదూరు యస్. టాల్కాకిగారు సైక్రటరీ బొంబాయి కో-ఆపరేటివు యిన్స్టిట్యూట్, అధ్యక్షులుగ నుండుటకు సమ్మతించిరిని ఆసంఘకార్యదర్శి తెలుపుచున్నారు.

బిరుదముల వదలుట:—జిల్లాజడ్జిపని చేసిపించను తిసికొని ప్రస్తుతము హైకోర్టు ఎడ్వోకేట్ గా నున్న యం. బి. పార్థసారథి అయ్యంగారు, యం. పి. యం. యల్. గారు ప్రభుత్వ సైక్రటరీగారి కట్టు వ్రాపిరి:—సే నింతవరకు రాజకీయవిషయములలో సైట్ జోక్యము కలుగజేసికొనలేదు. న్యాయము, క్రమము, ఆసు సేవముల పెట్టుకొని మర్యాదగల్గులైన శ్రీలక్ష్మణుడు నిష్పందించునంతి దూరము పోలిగిన ప్రభుత్వ నిర్బంధవిధానమును, ఈవిషయమున కాశ్యనిర్వాహకులను చట్ట నిర్మాణకర్త లెంజుమార్తెము నాపజాలకుండుటయు జూడ, హైందవప్రదేశులచేత నాకింకను మిగిలియున్న స్వాభిమానమును రక్షించుకొనుటకు గాను నా “దివాను:మాదూరు” బిరుదమును వదలకలెనని నామనస్సాక్షి ప్రకటించుచున్నది. ఈ బిరుదమును ప్రభుత్వమువారు నాకు 1-1-1907 తేదిన నిచ్చియున్నారు. తమయనుజ్ఞను చూచి నన్ను, బృహ్మి పంపగలవాడను.

కీర్తిశేఖరైన దివాజీబాదూర్

పి. సుబ్బరాయలరెడ్డిగారు

పి. పి. రామస్వామిఅయ్య, యస్. ఆర్. యం. ఆస్వామిరై చెట్టియ్య, టి. రంగారావు, యం. వెంకట రాఘవులురెడ్డియార్, డి. తనికాచలం చెట్టియార్, యస్. రత్న వెంకటెట్టియార్, వి. విజయరాఘవులు మొదలయ్య, యల్ వెంకటంగారావు, సి. ఆర్. రెడ్డి. పి. త్యాగరామచెట్టియార్. ఆర్. యల్. మణ్మఖం, మహమ్మద్ ఉస్మాన్, యస్. కస్తూరి రంగఅయ్యంగార్, యస్. ముత్తయ్యమొదలయ్య, పి. రామస్వామి మొదలయ్య, పి. రామనాథన్, సి. జానకిరామరెడ్డి, పి. యక్ మారాండం పిల్లై, యల్. పి. గోవిందరాఘవ అయ్య, వి. రామ దాస్. యం. రామరావు, టి. అయ్యమొదలయ్య, యల్. సోమ గుండంపిల్లై, పి. కవరామ మీనన్, యస్. గురుస్వామిచెట్టి యార్, యస్. సత్యమాన్, టి. జి. గోపాలస్వామి మొదలయ్య, పి. యి. లాక్ష్మి, పి. రంగనాథ మొదలయ్య, టి. కివ కంకరంపిల్లై, యల్. డి. స్వామికన్న, పి. రంగనాథి అయ్యంగారు, ఆర్. వి. నుందరెడ్డిగారు సంతకములు చేసి, మద్రాసు పౌరులు, దివాజీ బాదూర్, పి. సుబరాయలు రెడ్డిగారు, బి. యం. బి. యల్., యం. యల్. సి, యెమ్మమ్మినిస్సరు కీర్తిశేఖరైవందులకు తమ దూజమును బెల్లుటై యొక బహిరంగరథ జరుగవలయునని మద్రాసు పెరిపుగారిని కోరగా, వారు 22 వ తేదీ గురువారం సాయంత్రము 5-15 గంటలకు పచ్చయప్పహాలులో సభ జరుపుటకు నిశ్చయించిరి.

సింహాప్రభువు రాజీనామా

అందుకు కారణములు

ఉత్తరహిందూస్థాన్ ఉర్దూపత్రికలు సింహాప్రభువు గారి రాజీనామా కనేక కారణములు నిరూపించుచున్నవి. “వకీలు” పత్రిక నిరూపించిన కారణములు (1) యూరోపియను సహచరులతో పడకపోవుటయు (2) రాజప్రతినిధిగా రాయనన, గాంధీని నిర్బంధించునని కోరగా ఆయన నిరాకరించుట “మదీనా” పత్రిక సింహాప్రభువుగారియాయము మాటయే నమ్ముటలేదు. బీహారు వాతావరణము చాల బాగుండుననియు, ఆయనరంగు మొదలైన యాశోగ్యమునకు ప్రసిద్ధి కెక్కిన పట్టణములయందే నివసించుచుండెననియు, అందుచేత జబ్బు కారణమున రాజీనామా పెట్టుట సంభవమనియు, నిర్బంధవిధానమున ఆంగ్లో-హైందవసహచరులముందర నాయనమాట సాగలేదనియు, మనసాపక రాజీనామా నిచ్చెననియు వాయుచున్నది. (డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్)

నిర్బంధవిధాన విజృంభణము

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ : నిర్బంధవిధాన ఖండనము

రాష్ట్రాపతి క్రమంబు ప్రసంగము : జేసినవాడును సమావేశము జరుగునాచన

మాలవ్యాగారు చెరసాలలో దాసుగారితో ముచ్చటించుట

మాలవ్యా యమునాదాసుగారు మహాత్మునితో ముచ్చటించుట

19 తేదీని కలకత్తాలో 500 మంది వలంటీరులు బయలుదేరుట; 200 మందిని కట్టుకొనుట

జేసారు దొరతనము నిర్బంధవిధానమును నిలుపుట

ప్రభుత్వారికి శిక్ష : దాక్తురు గోరుగారి అభిప్రాయము

వంగచేతము

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

గవర్నరుగారి ప్రసంగము

ఈనెల 19 వ తేదీ సాయంత్రము శాసనసభలో గవర్నరుగారు మాట్లాడెదనని ప్రకటించబడుటచే సభాభవనములో యు సభ్యులతోను ప్రేక్షకులతోను నిండిపోయెను.

రాష్ట్రాపతి ప్రభుత్వ గా రిట్లు చెప్పిరి:—ప్రభుత్వమువారి చర్యలను అనేకులు అనేకవిధముల విమర్శించుచున్నారు: పండిత మార్గవ్యాగారి సలహా ననుసరించి కొందరు నాయకులను సంధర్శించుటకు గాజుప్రతినిధి గారంగీకరించిరి. సంధిసభయొక్కటి సమావేశము కావలసియున్నదెడల రెండుపక్షములవారు తమ ఉద్దేశములను కొంతకాలము ఆపవలెను. అసహాయోద్యమ శాయకులు అట్లు చేయుట కంగీకరించిన ప్రభుత్వమువారు మాడ తగు చర్యలూనవచ్చుననియు ఆలోచించెదరు. రాష్ట్రమునందలి అంగీకరములు పొందుటలు, అచ్చట చచ్చడ జరుగుచున్న కార్యములను గురించి ప్రభుత్వము వారికి తెలియబడుచుండెడిది. స్వచ్ఛంద సేవకులు ఖద్దరు క్రయించుచు ఒకడినొకరు అంగళ్లు మూయవలయునని మాత్రము బోధించుచుండిన ప్రభుత్వమువారెట్టి తోక్తము పుచ్చుకొనియుండరు. అయితే నవంబరు 17వ తేదీన దౌర్జన్యము భయపెట్టుట అధికముగ జరిగెను. ఇట్లు సాధారణజీవనము తారుమారుయ్యెను. ఇట్టి విపరీతములు జరుగుచుండగ ప్రభుత్వము చూచుచు మారకుండుటకు వీలులేదు.

ప్రభుత్వమువారు చర్యలించుచున్న పద్ధతుల గురించి కొందరు విమర్శించుచున్నారు. వీటిని గాఢముగా కొందరు దౌర్జన్యమునట్లు కంపెయింటు చేయబడెను. దుర్మార్గులను చేర్చుకొనగూడదని ఖండితముగ ప్రభుత్వమువారు తీరు వొనంగిరి. ఏవారైనా రహస్యముగ జరుగుచున్నవని కొందరు తెల్పుచున్నారు. కోర్టులో నున్న ప్రజలు అల్లరిచేయుచుండిరి. అందుచే మాడుకేసులు జరుగుచుండగ మాజిస్ట్రేటు ప్రేక్షకులను తమను గొల్చెను.

ఖయిదీల యెడల పోలీసు వారు దౌర్జన్యము కనబడుచున్నానని వార్తాపత్రికలలో ప్రకటించబడెను. సి. ఆర్. దాసుగారిమారుడు కొట్టబడెనని కొంత ఆందోళన జరిగినది. వైద్యులపరీక్షయందు బెబ్బలుతగిలిస్తే నిరూపించబడలేదు. విద్యార్థులు అనేకులు నిర్బంధింపబడి రనుమాటనిజమే. విద్యార్థుల దేశభక్తిని ఈవిధముగ మార్చునాయకులను దూషింపవలెను. గాని ప్రభుత్వమువారిని దూషించుట ముక్తముకాదు. తమపక్షానికి వారందరు విడుదల చేయబడుచున్నారని నిర్బంధింపబడిన వారిలో అనేకులు మిల్లమాలీలు స్వచ్ఛంద సేవకులుగా చేరినందులకు కొంతభాగ మియ్యబడినదని వారే అంగీకరించిరి.

ప్రస్తుతము పరిస్థితులు మారుచున్నవి. శిక్షాకాలములో తాత్కాలికపు సంధి కరుదునని తలపెచ్చును. సహాయ నిరాకరణవాదులుమాడ సంధిసభట్లు ఉత్సాహపై రియ ఉద్ద్యమమును తాత్కాలికముగ ఆపివో ప్రభుత్వమువారు తీవ్రమగుచున్న ప్రకర్తింపుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు. బహిష్కారము, అంగళ్లుమూయుట మున్నగు ఉద్ద్యమములు నిలిపి, యవరాజుకు స్వాగత మిచ్చుటకు అంధికి అధికార మిచ్చివో,

ప్రభుత్వమువారు తమవిధానమును మార్చుకొనవలయునని నేను సిఫార్సుచేసెదను. వీధుల వెంటడి తిరుగుచు చట్టమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రకర్తింపగూడదని అసహాయవాదులకు ఉత్తరపు రియ్యబడినవో ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధవిధానమును ఆపివేసెదరు. నిర్బంధముల ఆవశ్యకత అంత మొందును.

తమ ఉద్దేశమును అసహాయవాదులు ఆపివో ప్రస్తుతము చచ్చి చేయబడినవారు విడుదలను నేను సిఫార్సుచేసెదను. ప్రస్తుతపరిస్థితిలో కాంతముగ నుండుటముఖ్యముగ అవసరము. మీరందరు మీశక్తికొలది కాంతిస్థాపనమునకై పాటుపడెదరని నమ్ముచున్నాను. మీరు యువరాజునకు స్వాగత మిచ్చుటకు తీర్మానించుకొన్నారు. నదియగు స్వాగతమిచ్చుటకు మీరు సంపూర్ణముగా ప్రయత్నము చేయవలెను.

చర్చ

ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులగురించి ఆలోచించుటకై సభ సాధారణకార్యక్రమము ఆపవలయునని నుర్రేంద్రనాథముల్లికు గాకాక తీర్మానముపూడించుచు నిరంకుశాధికారుల క్రూర నిరంధమును తీవ్రముగ ఖండించిరి. నిర్బంధముల కల్ల అసహాయోద్యమము మరింత అధికమైనదని కె. యస్. రాయగారు చెప్పిరి. ప్రజలకోరికల ననుసరించి ప్రభుత్వమువారి విధాన మనలించిచిరి. 50 హెక్టార్ల తీవ్రమగు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున మాట్లాడిరి. ప్రభుత్వమువారు గొప్పతప్పిన మొనర్చిని అజాయిదత్తుగారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధవిధానమును అభినందించుచు వాట్సుక్ స్మితుగారు మాట్లాడిరి. నాయకులు రాజప్రతినిధిగారిని సంధర్శించువరకు ఈ విషయమై ఎక్కువ మాట్లాడుట యుక్తము కాదని సర్ ఎ. చాదరిగారు రభిప్రాయ పడిరి.

అంగళ్లు మూయుటవల్ల నష్టము కలిగినదని గొకర్ గారు చెప్పిరి. నిర్బంధింపబడినవారి పట్ల సానుభూతి కనబరచుచు ప్రభుత్వవిధానమును ఆమోదించుచు బ్లాక్ మహారాజుగారు మాట్లాడిరి. సభ అంతటితో ముగిసెను.

చిత్తరంజనదాసుగారితో

చెరసాలలో సంభాషించుట

కలకత్తా, డిసెంబరు 19:—ఈదినము పండిత మదనమోహనమాలవ్యాగారు చెరసాలకు వెళ్లి చిత్తరంజనదాసుగారితో సత్కీర్ణముగ సంభాషించిరి.

ప్రముఖుల రాయబారము

కలకత్తా, డిసెంబరు 19:—ప్రకృత రాజకీయస్థితిని గురించి యోచించి, అన్నివర్తములవారికి బియ్యనంపి ఒక సభను సమావేశము చేయవలెనని ప్రార్థించుటకు ప్రముఖుల రాయబార మొకటి డిసెంబరు 21 వ తేదీని బుధవారము ఉదయమున రాజప్రతినిధిని సంధర్శించును. రాజప్రతినిధి ఈ ప్రముఖులతో సంభాషించుట కంగీకరించెను.

ఇతరవరకు 50 యం. విశ్వేశ్వరయ్యగారు, శేషగిరియ్యగారు, అనిదిసెంటుమర్తి, లాల్ బి. రామయ్యగారు, జమ్నా దాసుద్వారకరావు, 50 పి.సి.ఆర్, సర్ అనుబోధు చౌదరి, ఫహాద్ హక్ అబ్దులు కాశిం, చాన్ద్రవంశు బిట్లా, సయ్యదు హుస్సేన్, ఇకాందేహాద్ భాగ్యత్రం, పండితమదన మోహనమాలవ్యా, కాబు ఈశ్వర శర్మ, పండిత హరిదయానాథ కుమార్గారులు చేరి రాజప్రతినిధిలో సంభాషించుటకు వెళ్లెదరు.

కలకత్తాలో 500 మంది వలంటీరులు బయలుదేరుట
19 వ తేదీని 500 మంది వలంటీరులు వీధులలో బోధనల వారంభించిరి. ఇంత హెచ్చుమొది యిదివరకే నాడును రా లేదు. వారిలో 200 మందిని పట్టుకొనిరి. 263 మంది వలంటీరుల కేసులు 19 వ తేదీని విచారణజరిగెను. వారిలో 7 గురుని వదిలి. 256 గురికి శిక్ష విధించిరి.

బొంబాయి

నుచు సిద్ధులగు పండిత మాలవ్యాగారి దేశభక్తి.

గాంధీమహాత్మునితో చర్చించుట

అహమ్మదాబాదు, డిసెంబరు 19:—డిసెంబరు 23-వ తేదీనిగాని, అంతకు ముందు వెనుకటి దినములందు గాని ప్రకృత రాజకీయపరిస్థితులనుగురించి చర్చించుటకు తమతో బొంబాయి నగరమునందు కలసి మాట్లాడవలసినదని పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, జమ్నా దాసు ద్వారకదాసు గారలు గాంధీమహాత్ముని ఆహ్వానించిరి. మహాత్ము డిండల కంగీకరించెను.

మహాత్ముని హిందో సదేశము.

అహమ్మదాబాదు, డిసెంబరు 19:—గుజరాతీభాషలో ప్రకటించబడు తమ నవజీవ్ అనువార్తా పత్రికయందు గాంధీ మహాత్ముడు గుజరాతు దేశమున కెట్లు హిందో సదేశమును జేయుచు వ్రాసెను:—జననరీమానుసులలోపల బ్రోలి, నాడియాదు మండలములు సంపూర్ణ కాశన్లోల్లంఘమునకు తయారు గానియెడల గుజరాతు దేశ మందుకు సిద్ధపడి యుండవలెను. అని నేను గోరుచున్నాను. వ్యక్తులు ఈలోకల కాశన్లోల్లంఘనము చేయవచ్చును.

పూనాలో మద్యవిక్రయ నిరసనము

19 వ తేదీని సిటీమార్కెటు దుకాణదారులు సారా దుకాణములవద్ద బోధనల వారంభించిరి. పోలీసువారు వారిపేరులను వ్రాసుకొని వదిలిరి. వెనుక పేరులు వ్రాసుకొనిన వారిలో కొందరిని పోలీసు చట్టముక్రింద కేసు చేసిరి. వారికి జూర్యానా వేయబడెను. వారు చెల్లించవలసి. చరాధి జప్తుకు వారంట్టునిచ్చిరి చిల్లర సామానులను జప్తు చేయుచున్నారు. యంత వరకు 300 మంది పేరులును పోలీసువారు వ్రాసుకొనిరి. పూనా మేజిస్ట్రేటు పుత్తెరువును రద్దుపరచవలె నను తీర్మానమును బొంబాయి శాసనసభలో నుపపాదించెదనని శాసనసభ్యుడు గుప్త గారు అధ్యక్షునకు తెలియజేసెను.

ఉప్పనుగారు బొంబాయి క్రానికలు సుపాదకత్వమును గ్రహించుట

తాతాకంపెనీవారి ఆంగ్లపత్రికలకు ప్రధానసంపాదకుడుగా నుండిన డి. జి. ఉప్పనుగారు ఆపని మానివేసిరి. బొంబాయి క్రానికలు పత్రికకు ప్రధానవ్యాసమును వ్రాయు సంపాదకుడుగావేరిరి. బాతీయకీలాఫతు విధానము ననుసరించి వ్రాయుట నాకభిమతము. అది నాయకమానుల విధానమునకు వ్యతిరేకమగుటచే నాకును వారికినిగల మూడువిద్వక్తరాయ నాయకును వారి ఆమోదము మీద రద్దుపరుచుకొంటిమి. తాతాకంపెనీవారి రాజకీయాభిప్రాయములనుగుర్చి నేనేమియును చెప్పగోను. నేను చిరకాలమునుండి బాతీయవాదపక్షమునందు గాధాభిమానమును కలిగియు యున్నాను గాని ఆలీనాథగులు మున్నగు నాయకుల తీరులతో నేను నాభావమును స్పష్టపరుపవలచితిని. నేనిప్పుడు కలకత్తానుండి బొంబాయికి వచ్చితిని. అచటి ప్రజల అధికోత్సాహమును అత్యధిగ్రహమును నాకు చాల మెప్పు కలిగించెను. వారి ముఖ్యనాయకులను పట్టుకొనుటవలన నచటి ప్రజలలో తీవ్రస్వభావులు బహిరంగ దౌర్జన్యములకు గడంగుతుండ నిరంధింపగ నాయకులందరును చెరసాలలో నున్నారు. ఇట్టిస్థితిలోగూడ వారు దౌర్జన్యమును చూపకుండ గలిగిన అసహాయ వాదుల కచట విజయము నిశ్చయమని పుష్కనుగారు వార్తాసంఘ ప్రతినిధిలో చెప్పిరి.

సహాయవాద పురసాలక సంఘములు

సూరతు, నడియాదుపురపాలక సంఘములవారు తమ పాతకాలము ప్రభుత్వమువారి పరిక్షాధికారి పరీక్షించుట కంగీకరింపనందున కొంతగడుచిచ్చి ఆపాతకాలమున వశపరుచుకొనవలెనని బొంబాయి దొరతనమువారు గుజరాతు కమిషనరుకు వ్రాసిరి. ఆరెండుపట్టణముల పాలకసంఘములవారును తమపాతకాలము అచటిబాతీయ విద్యాలయపాలక సంఘమువారికి వశపరుచుచు తీర్మానములజేసి పత్రికలపై వ్రాసియుచ్చిరి. అగడువు 17 వ తేదీ తనివారము సాయంత్రము 5 గంటలలో ముగిసి నందున పోలీసువారి సహాయమున సావారీకాలంలో కొట్టి పుదాబాదు పాతకాలమునుగూడ ప్రభుత్వము

వారు వశపరచుకొనిరి. అచటవాదాదు పురపాలకసంఘము వారు కొంతగడువును కోరినను దొంతము వారంగీకరింపలేదు. ఇప్పుడు పాతకాలకు క్రిస్తును నెలవల నిచ్చిరి. అమానుషులు ఇములందును అజ్ఞోల్లంఘనము ప్రారంభమగునట్లున్నదని విశేషము కుడు అచటవాదాదునుండి 18 వ తేదీని బొంబాయికి తిరిగి పంపెను.

బాప్టిస్టాగారు రాజ్యప్రతినిధిగారికి పంపిన లులివార్త కార్మికులలో చాల అశాంతి ప్రబలివది. వివిధదేశీయ వాడుకల సమావేశమును వెంటనే జరిగించి రాజకీయాధికారమును సంపూర్ణాధినివేశన సమానాధికారమును యిండియా కేంద్ర కాలమున కియ్యబడునని నిర్ధారణగా ప్రకటించు టవ్యవహరము. సంస్కరణ చట్టమునందలి సవరణ జరుగవలెనని కార్మికసంఘాభ్యుదయ బోసెపు బాప్టిస్టాగారు రాజ్యప్రతినిధికి తంతవార్త నంపిరి.

పంజాబు

ప్రొక్కగారి కేసు

లాహోరులో 19 వ తేదీని నెలటలు జయిలలో ప్రొక్కగారి కేసులో ప్రొక్కగారు ఒక సంవత్సరమువరకు కాంతి నెలకొల్పుటకు 10000 రూపాయలకు పూచీకత్తును చెరి 5000 కు ఇదరిని బావియను యియ్యోవో 6 నెలలు విడిచెను విధించిరి. నన్ను పాశ్చాత్యులైతిగా మీరు లెక్కించి వారికిగల సౌకర్యములను నాకు కలిగింపవచ్చు. నన్ను ఇతరజాతీయవాదు లతో పాటే చూడవలెను. అని ప్రొక్కగారు తెలిపిరి. ప్రొక్కగారి కేసు డిశంబరు 3 వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును. లజపతిరాయగారి కేసులో సాక్ష్యమియ్య నిరాకరించినందులకు పంజాబు రాష్ట్రీయకౌన్సిల్ కార్యదర్శి లాలా త్రిలోకచంద్రగారికి 19 వ తేదీని ఒక్కొక్క కేసులో 8 నెలలు ఖైదును 300 జూలూనాయును విధించిరి. ఒకటి నమభించిపిచ్చుట మరియొక కేసు నమభింపవలె ననిరి.

ఢిల్లీ

రాండుటేబిలు సమావేశము

ఢిల్లీ డిసంబరు 19:—ఇప్పటి నిర్బంధ విధానప్రయోగమును మానుకొని ప్రకృతరాజకీయస్థితినిగురించి చర్చించుటకన్ని పక్షముల వారిప్రతినిధులు. చేరి రాండుటేబిలు సభను సమావేశముచేయుట యుక్తముగానుండునని దేశమునందలి అధికారేతరులు ముఖ్యముగా మితివాదులు అభిప్రాయపడుచున్నారని భావితభూమి యందలి అన్నిదేశాలనుండి సందేశములు వచ్చుచువి. సమితుల చట్టము సత్రికవంపినందుకు చెరసాలకు బంపబడినవారివంటిదిని ప్రభుత్వమువారు విడిచివెట్టరలసిన దని కొందర పేక్షించుచున్నారు.

బేర

బీహారు దొరతనము నిర్బంధవిధానమును నిలుపుట మాన్యు యిమాముగారు మున్నగు కాననసంఘసభ్యులు విజ్ఞప్తి పంపి ప్రభుత్వమువారిని దర్శించి మాటలాడినందున యిక్తముందు ప్రభుత్వమువారి అనుమతిని పొందకుండ క్రిమి నలులా అమెండుమెట్టు చట్టముక్రింద చర్య జరుపరాదని కమిషనరులకు మండలాధికారులకు పోలీసు అధికారులకు ప్రభుత్వమువారు రాజ్ఞాపత్రముల నంపిరి.

నిర్బంధకాననములు

అవసర కాననసభ సంయుక్తరాష్ట్రములయందు క్రిమి నలులా అమెండుమెట్టు చట్టమును తొలగింపవలెను. ఆచట్టము ఎనుసరించి చెరసాల కంపబడిన వారివంటిదిని విడుదల చేయవలెను. ఇప్పుడు విచారణలోనున్న కేసులను రద్దుచేయవలెను. తీర్మానమును చర్చించుటకు జనవరి నెల 10 వ తేదీన అవసర కాననసభను సమావేశ మొనరింపవలెనని కాననసభ్యుడు పండిత గోకర్ణనాథ మిత్రగారు కానన సభాధ్యక్షునకు వ్రాసిరి.

వలంకీయుల కేసులు

19 వ తేదీని లక్నోలో వలంకీయుల కేసులు విచారణ జరిగినది. ఒకడు తనమాటల చెప్పెను. అతనిని వదలిరి. ఒకడేమియు వాదించలేదు. అతనికి 8 నెలలు విడిచెనువేసిరి ఈ ప్రభుత్వమును యీ న్యాయస్థానమును లెక్కచేయకునని తక్కినవారు చెప్పినందున వారికి 9 మందికి చెరి 6 నెలలు విడిచెను వేసిరి.

రంగూను మెయిలుసంపాదకుని వ్యక్తికొనుట వెనుక అలహాబాదులో పట్టణమునుండి తనవారి రంగూనులో రంగూను మెయిలుపత్రికకు సంపాదకుడుగానుండిన సంజ రాల్ పోక్తాగారు అలహాబాదుకు రాగా బర్మాకుండి వచ్చిన వారంటు ప్రకార మతనిపట్టుకొని రంగూను తీసుకొని వెళ్లిరి. సంయుక్తరాష్ట్రములలో చాలవోట్ల చాలమంది పట్టుకొని తీతులు విధించుచున్నారనువార్తలు వచ్చుచున్నవి.

డాక్టరు గవర్నగారి అభిప్రాయము.

పామ్రాజ్య కాననసభ్యుడు డాక్టరు గవర్నగారు నాగ పురమున వార్తాసంఘ ప్రతినిధితో తమ అభిప్రాయములను తెలిపిరి. దేశమునందలి రాష్ట్రముల ను అసహాయవాదుల కదలిక నడచివేయుటకు ప్రభుత్వమువారు కృతనిశ్చయమై గడంగిరి. దేశాభివృద్ధియు కాంతి స్థాపనమును ప్రభుత్వమువారి ప్రధాన కర్తవ్యములు నిర్బంధ విధానమును విరివిగా ప్రారంభించి యుండుము. అట్లు ప్రారంభింపవలెనని యొకకక్ష వారు నిర్బంధించుచున్నారని గాని మాకది సమాధానము గాలేను. సంస్కరణ విధానమున కది ప్రతికూలము వానివలన చున నన్ను ధ్యేయ గాతి ధ్యేయమును చురింత ప్రబలుగును. దేశమందు సాంఘిక రాజకీయాభివృద్ధికి నిరోధమును కలిగించును. అధికమగు కదలికను వాక్యాంత్యమునకును ప్రభుత్వమువారు రవకాశమియ్యవలెనని నూతన కాననసభ్యుల కొరకుంటు పట్టి అధికారాధ్యక్షునకు నిర్బంధవిధానము ప్రతికూలము నిర్బంధవిధానమునలన వ్యక్తల స్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలుగుట విధి. దానవలన ప్రభుత్వము పట్ల ప్రజలసానుభూతి తొలగి మనము బలహీనుల జేయవలసిన అసహాయవాదులకే అధికబలము చేకూరును. మితివాదుల కక్తి మిక్కిలిగ క్షీణించును. దేశమున కలవర మొక్కసారిగ తలయెత్తును. ప్రస్తుత్థితిని యిండియా ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సంఘము వారెప్పటికీ పుడు గమనించి పునరాలోచన చేయుచు నేయున్నారని మార్చి 23-వ తేదీని 5 వ విలియం విన్సెంటు గారు నడిచిరి. అట్టి పునరాలోచనలలో రీడింగుప్రభు వధికారము నువహించినప్పటికీ నెపుడో యొకసారి ప్రభుత్వపునిధానమున నిట్టి మాన్యు గలిగియుండును. అసహాయాధ్యక్షులను క్రించి అంతరించవలెనని పేయ్యుప్రభు ప్రభువుతలంచెను. రీడింగుప్రభు విప్రు డింకోరీతని నిశ్చయించెను. ఎటులైన నేమి సార్వ దేశిక నిర్బంధమే ప్రస్తుత విధానము. పామ్రాజ్య కాననసభ ప్రత్యేకోపసంఘమువారు దృఢచేయబడగిన వని నూచించినట్టియు డిల్లీలోజరిగిన కాననసభవారు నూచించినట్టియు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించినట్టియు కఠినకాననములలో రండింటిని విచ్ఛలవిడిగా ప్రయోగించుచున్నారు. ఈ నిర్బంధ విధానమును నిష్కర్ష గ ఖండించిన తోడికాననసభ్యులు నలుగురితో నేనుగూడ సంపూర్ణముగ నేకీభవించుచున్నాము. రీడింగు ప్రభువువారి సమర్థనము నా కేమియును రుచించలేదు. ప్రజావాదులకు నందరి నిట్లు నిర్బంధించుచుండుట వలన దేశమున ప్రజలలో హాహాకాము కలిగినదగుట నిశ్చయము. ఇండియా రాష్ట్రీయప్రభుత్వము లొక్కసారిగా నిర్బంధ విధానమును ప్రారంభించినంతమాత్రమున నీనత్వము మరుగుపడు నదిగాదు. జాతీయాశయమును కడుక్రిస్తుముగ చేకూర్చుకలుగు మేను నాతో మేమసహాయవాదుల విడవాడితిమి. ప్రభుత్వము వారు సహకారమును మాపింతవరకు మేమును సహకారమును మాపుటవలన నాఫలితము చేకూరు నని తలచితిమి. ఇప్పుడు ప్రభుత్వవిధానము పూర్తిగా మానినందున మేము నుపుల రాలోచనచేయు టవలసివైచెది. తిరిగి సంస్కరణములు కావలెనని దేశీయులందరను ఘోషించుచున్నామ. ఇది వరి కియ్యబడిన వానిని పరిక్షింపగా అవి చాలలేదని నిర్ధారణ వైచెది. ఇందులకు రీడింగుప్రభు నేమిచెప్పను? ప్రజలను బాధించి బలవంతపెట్టి ఆక్రమముగు వత్తిడిని కలిగింపకుండ నిర్బంధవిధానమును ప్రారంభించితిమి వంగరాష్ట్రమున రాజప్రతినిధి నుడివెను. అట్లు చేసిన వారివంటిదిని క్షింతించి? లాలా లజపతి రాయగారు నెహ్రూకుటుంబమువారు చిత్రరంజన దాసుగారు మున్నగు వాడుకల నందరిని ప్రభుత్వమువారు రిపుడైన వెంటనే వదలదగును. వారిని అరెస్టుచేయనే గూడదని డాక్టరు గవర్నగారు నుడిచిరి.

మితివాదనాయకులు మహాత్మునితో సభాభాషించుట

కాన్పూరు, డిసంబరు 19:—జమ్నా దాసు ద్వారాకదాసు, హరిదయానాథ కున్హా)గారులు సుమగ్నితయందు గాంధీయ హత్యునితో అతిగిష్టుముగ ప్రకృతరాజకీయపరిస్థితులను గురించి సంభాషించి, కలకత్తాలో అనివి వెంటుచ్చు పండితుడనమహా నమాలవ్యాగారలను సంధించుటకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. (జె. ఎ. పత్రిక).

ఆంధ్ర దేశము

వైస్రాయు గుంటూరు చేరుట

గుంటూరు, డిసంబరు 20:— నిన్నటిదినము ఆంగ్లేయ హైందవదైనికులు గుంటూరు చేరిరి. పాతకాలబాటా, లెవ్యరు గాని వారిని బాచుటకు కల్లినవారుకారు. ప్రభుత్వమువారితే నియమించబడిన పురపాలక సంఘసభ్యులు, ప్రభుత్వోద్యోగి యులు మాత్రము వారిని ఆహ్వానించిరి. కాంతరక్షణమునకు కాంగ్రెసుకమిటీ జాతీయసేవకులను పురమందన్నుటవచ్చుట లెట్టెను పోకిరితనము చేయ నుద్యుత్తులైన కొందరు దైనికులు మాత్రము 5 గాంధీబోలెను, 9 కల్రెను, 64 స్వకాజ్యపతాకములను వాలంటీర్లదగ్గఱనుండి దార్లవ్యముతో వెతికికొనిరి. కాననసమితిము గాని ఈదుష్కృత్యమునకు వాలంటీరులు తమఅనుమృతిని గనబఱచిరి. వాలంటీరులు, పౌరులు ఆత్మనిగ్రహముతో కాంతచి త్తులైయున్నారు. సాయంత్రము స్వరాజ్య జాతీయసేవకులు పతాకములను దీపికొని రాకెగిగుండ మేళలాశములతో ఊరగుచువెళ్లిరి.

పి. హనుమయ్య గుప్తగారిఅధ్యక్షతక్రింద గొప్పసభ జరిగెను. కాంతచిత్తులై దార్లవ్యరాహిత్యముగ బోరావరల సిన దని దేశ తత్తుడు ప్రజలకు హితోపదేశముచేసెను. చిరాలవాస్తవ్యులగు గౌనుచేగుగాడు మహామ్యుదీయులకు ప్రత్యేకముగ హితోపదేశముచేసిరి. ఇంక కొంతమంది కూడ ఉపన్యసించిరి. విదేశకన్త్రబహిష్కారము వద్యపాన నిషేధములను గురించి అంగళ్లవద్ద జోధించుటకు కాంగ్రెసు కమిటీ ఏర్పాట్లను చేయుచున్నది అని గుంటూరు మండల కాంగ్రెసుకమిటీ కార్యదర్శి మాకు నేడు తంతివార్తను బంపెను.

గోదావరిజల్లాకాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీ

కాకినాడ, డిసంబరు 19:—గోదావరిజల్లాకాంగ్రెసువర్కింగు కమిటీ సభ్యుల సంఖ్య 10 నుండి 5 కులు కల్గించివేయబడినది. పోతులనత్తరాజుగారుకమిటీ అధ్యక్షులు, బండెక ఇంజనీరు డి. యల్. సరిసింహారాగారు కార్యదర్శి. ఇంతకుముందు గంటి సుబ్బారాయుడు గా రధ్యతులు గాను, బులుసు సాంబ మూర్తిగారు కార్యదర్శిగాను బనిచేయుచుండిరి. మిగిలినముగ్గురు సభ్యులు:— వెన్నెటి నత్తనారాయణ, గూత్తురు పి. సుబ్రహ్మణ్యం, డాక్టరు వై. జగ్గన్న కాశ్రి, గాంలు.

16 వతేదీని “స్పెషియల్” “న్యూ యిండియా” పత్రికలలో దేశాభిమాని అను అతడు తన్ను గురించి వ్రాసిన విషయము లన్నియు శుద్ధ అబద్ధములని గంటి సుబ్బారాయుడుగారు నాతో నిట్లు చెప్పుచున్నారు.

నా యిద్దులవలన నేను కమిటీలో సభ్యత్వమును అధ్యక్షుని పదవిని విసర్జించితిని. సహాయనిరాకరణోద్యమము నిరుపయోగమని తలచి నేను ఉద్యమమునువిడచాడ లేదు. నేనింక ఉద్యమవిజయమునందు పాల్గొనుచున్నాను. ఉద్యమవిజయమునందు నా కింతమునుపు ఉండిన నట్టిదృఢ విశ్వాస మేమాత్రము తిక్కలేదు. ఈ ఉద్యమములముననే మనము స్వరాజ్యసిద్ధిని బడయుగలమని నేను నశ్చయముగ నమ్ముచున్నాను. విజయము దృక్పథమునందు గోచరమగుచున్నది. ఉద్యమము నిరుపయోగమని నేను తలచినట్లు ఆపత్రికల విలేఖ శుద్ధ అబద్ధములను వ్రాసెను. నా స్వంత ఇబ్బందులవలన నేను కమిటీలో సంబంధమును వదలుకొంటిని

అమెరికావారి సానుభూతి

మహాత్మునియందు నమ్మకము.

నిర్బంధితుల నభినందించుట.

డాక్టరు సుందర్లంగుగారు న్యూయార్కునుండి డిసెంబరు 16 వ తేదీ నిట్లు తంతివార్తనంపిరి. న్యూయార్కునందు భారతీయులును అమెరికనులును సమావేశమై డిల్లీ తీర్మానించిరి. న్యూయార్కులోని భారతీయులును అమెరికనులును 7 లసి సమావేశమై, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారితే నిర్బంధింపబడిన అతి సోదరులు, లాలాలజపతిరాయ, డాక్టరు కిచులూ, పండిత హాతి లాలు నెహ్రూ, పి. ఆర్. దాసు, హాలనా అజదు మొదలగు వారిల సభింపించుచు సందేశ మంపవలెనని తీర్మానించిరి. మహాత్మునిని, భారతజాతీయుల హాసభలయందు తమకు సభ్య కము కలదనియు, స్వరాజ్యము సంపాదించువరకు ఆ గొప్ప పోరాటమును సాగింపవలెనని వారిని కోరవలెననియు 7 వమా వేశమున ఈ సంగతులు వ్రాసెను.

విదేశ వార్తలు

బెల్జియం నంధియొడంబడిక

డెయిలీ ఈరాను రహస్య సమావేశము

డిసెంబరు 16:— డెయిలీ ఈరానువారి రహస్య సభ ఇంకను జరుగుచునే యుండెను. 19 వ తేదీన బహిరంగ సమావేశము జరుగునని నిర్ణయింపబడినది.

బెల్జియన్ పోరాటములు

డిసెంబరు 17:— బెల్జియన్ సర్వమునం దల్లరును పోరాటమును తిరిగి ప్రారంభింపబడినది. సగరమునకు తూర్పు ప్రదేశమున వీధులయందు తీవ్రపోరాటము జరిగెను. ఇంతవఱకు 5 గురు మరణించిరి. 16 వందలకి గాయములు తగిలెను. 18 వ తేదీన గూడ ఒకరిపై నొకరు తుపాకులు గాల్చుకొనుట తిరిగి ప్రారంభింపబడినది.

ఆయుధనియమనభ

బాల్కన్ గారు

సర్వరైసుల తొలగింపవలెనని బాల్కన్ గారు పూరించెదరు.

బ్రిటిషువారు నౌకానిర్మాణ మాపుట

బ్రిటిషువారు నిర్మించుచున్న నాల్గు నొప్ప నౌకలనిర్మాణము నాపివైచి రినియు, వాషింగ్టన్ సభాఫలితములకుబట్టి తరువాత కార్యము నిర్ణయించుకొనెద రనియు ఎవరిగారు నుడివిరి.

నౌకల తొలగియుట

వాషింగ్టన్ యొడంబడిక ప్రకారము జపానువారు 485000 టన్నుల బరువుగల నౌకలను తొలగించి 318000 టన్నుల బరువుగల 10 పెద్దనౌకల నుంచుకొనుదురు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవారు 827000 టన్నుల బరువుగల 30 నౌకల తొలగించి 525000 టన్నుల 18 నౌకలనుంచుకొనుదురు. బ్రిటిషువారు 606000 టన్నుల బరువుగల 23 నౌకల తొలగించి 582000 టన్నుల బరువుగల 20 నౌకల నుంచుకొనుదురు. అమెరికా, బ్రిటిషులు ప్రాథమిక నౌకలను 525000 టన్నులకంటె పెక్కువ నౌకల నిర్మింపరాదు. జపానువారు 315000 టన్నుల నౌకల నిర్మించుకొనవచ్చును.

వైనాస్థితి

జపాను ఇంగ్లండులు వైనాస్థితిను చంపివేయుచున్నవనియు హుంటింగును జపానువారు బలవంతముగా లాగుకొనుటలూ నమెరికావారు గూడ కారణ భూతులయి రినియు సంయుక్తరాష్ట్ర సేనలుగారు రిడుగారు వచించిరి.

జర్మను నష్టపరిహారములు

డిసెంబరు 15:— జర్మను నష్టపరిహారములు జనవరి ఫిబ్రవరి మాసముల వాయిదాను నీయజాలవని జర్మనులు నష్టపరిహార నిధియునుకు తెలిపిరి. జర్మనులు ఇతరదేశములలో ఋణము కొనుగొను ప్రయత్నించినందు, 200 మిలియన్ల మార్కుల ఋణము మార్కులు దొరకెనియు జర్మను ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి.

సర్వరైసు సమస్య

డిసెంబరు 16:— బాల్కన్ గారి నీదినము దర్శించి ప్రశ్నింపగా సర్వరైసులు ఆత్మరక్షణకొరకే యువయోగింపబడుననుట కా ధారము లేదని ఆయుధ నియమ సభలు బహిరంగ సమావేశమునం దీ సమస్యనుగురించి తీర్మానము నుపపాదించెదమనియు నుడివిరి.

పరాను ఆభిప్రాయములు.

డిసెంబరు 17:— నౌకాసంఘమువారియెదుట నీదినము పరానుప్రతినిధులు సాక్ష్యమునొసగిరి. జపానువారిను నౌకలు పరానువారిగూడ నుండవలెనని స్పష్టముగా నుడివిరి. ఆయుధనియమ యొడంబడిక వర్తింపు 10 వత్సరములలోను స్పష్టముగా దెల్పిన విధానము చొప్పున పరానువారు నౌకానిర్మాణముకు గడంగినచో జపానువారి నౌకాసంఖ్యతో బోల్చినయెడల నందు వారు 275 నౌకలను పరానువారునిర్మించుకొనెదరు.

చతుర్దశ యొడంబడిక

డిసెంబరు 18:— చతుర్దశ యొడంబడిక చాల బాగుగ నున్నదనియు, ఈ యొడంబడిక ఆంగ్లజపాను యొడంబడికకన్న చాల లాభకారియనియు, ఇందువలన జపాను అమెరికా యుద్ధము తప్పిపోవుటయేగాక కాంతిని స్ఫుర్తియుగ జేసెననియు లండను

పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. ఆంగ్ల జపాను సంధి యే కొన సాగినయడల ఆంగ్ల దేశము, అమెరికావారి స్నేహమునకును అధినివేశములవారి సద్భావములకును దూరము గావలసినవైచిరి. ఆంగ్లదేశమువారు ఆ సంధిని గడ్డుజేయుట మర్యాద భంగముగు కార్యము.

జర్మను నష్టపరిహారములు.

బ్రిటనువారి వాయిదా.

డిసెంబరు 16:— లండనునందు ప్రజలసభయందు ఒక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు కమాండరు హిట్లరు యంగుగారు వాల్సెల్స్ సంధిప్రకారము జర్మనీనుండి ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు యుద్ధ పరిహార వాయిదాలకు క్రింద పుచ్చుకొనిన మొత్తము వైనిక వ్యయమున కైనను జాలలేదని నుడివిరి.

జర్మను లేఖ

డిసెంబరు 16:— నష్టపరిహారసంఘమువారికి జర్మను ప్రభుత్వమువారు రంపిన లేఖనై చర్చజరుపుటకు వైకంఠమువారిదినము సమాజేశమైరి.

తప్పించుకొన నెత్తించుట

డిసెంబరు 17:— నష్టపరిహారసంఘమువారు జర్మను వారికికేఖివాసిరి. జర్మనుప్రభుత్వమువారు జనవరి ఫిబ్రవరి మాసముల నష్టపరిహారముల నిచ్చుటకు తమకు శక్తిలేదని వ్రాసిన లేఖ యందు, ఈ సంఘము వారు ఆ వాయిదాల గడవు నభివృద్ధి జేసినయెడల నప్పుడు జర్మను వారేమి ఇచ్చుననియు వివరింపవలెననుటకు సంఘమువారు తమ ఆశ్చర్యమును తెలిపిరి. ఆ విషయములనై తగు సమాచారము తెలియనంతవరకును జర్మనీవారి కోర్కెలనుగురించి తా మేమియు జేయజాలవని సంఘమువారు నుడివిరి. జర్మనులు తమ ఆర్థికస్థితిని జక్కజేసుకొనుట కట్టి ప్రయత్నిచు లాసర్పినదియు వారు తమ లేఖయందు తెలుపలేదు.

కెయిజుగారి లేఖలు

డిసెంబరు 18:— కెయిజుగారికి వాన్ హిందెను జర్మనీవారికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను బట్టి యుద్ధ నష్టపరిహారములను గురించి జర్మనుల అభిప్రాయములు తెల్లముగా గలవు. మార్చి 30 వ తేదీన వాన్ హిందెనుజర్మనీవారు, వర్సెల్స్ సంధి జర్మనీని నాశనమొనర్చుటకు గాను గావింపబడినదియు, యుద్ధమునకు జర్మనులు బాధ్యులుగాదనియు జర్మనీని నాశనముజేయుటకు గా నీయసత్వబాధ్యత మోపబడినదియు, వర్సెల్స్ సంధి జర్మను ప్రతినిధులచే బలవంతము చేసి యుద్ధమునకు జర్మనులు బాధ్యులని యొప్పించి రినియు జర్మను ప్రతినిధు లంతరాత్మకు వ్యతిరేకముగ వొప్పుకొనిన బాధ్యతకు చాలక్రూరమగు నపరాధమును జెల్లించినదియు కెయిజుగారికి లేఖయందు వ్రాసిరి. కెయిజుగారు దీనికి ఏమైదు 5 వ తేదీన వ్రాసిన ప్రత్యుత్తరమందు తాను యుద్ధమును దప్పించుటకు ఆశక్తివిధముల ప్రయత్నించినదియు ఇందులకు భగవంతుడే సాక్షియనియు వ్రాసెను ఆలేఖయందొకను ఇట్లు గలదు. జర్మను దేశము మహాసంగ్రామమునకు బాధ్యులననది ప్రస్తుత విషయముగాదు. ఆంగ్లజపాను మిత్రమండలివారే క్రమముగా సంగ్రామమునకు సిద్ధులై, సంగ్రామమును జెచ్చెపెట్టెనను సంగతిని గురించి ఎవరిని నందియును లేదు”

ప్రాచ్య దేశములు

ఈజిప్టుస్థితి

డిసెంబరు 16:— ఆంగ్ల దేశమువారు గావించిన సంధి పరతులకు తమ యసమ్మతిని లావుటకుగాను కెయిగోయందు ఈజిప్టు న్యాయవాదులు 8 కోజులవరకు సమ్మెకట్టుటకు తీర్మానించికొనిరి. ప్రాటక్టేటు 18 వ సాం వల్స్ కోర్టు వమునకు సమ్మెకట్టుటకు విద్యార్థులు ప్రయత్నించుచున్నారు.

తురుష్క-లు-మిత్రమండలి

డిసెంబరు 16:— ప్రజల సభయందు ఒక ప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చుచు సిసిలు హార్డుమన్ గారు, 1922 సంవత్సరారంభ ప్రారంభమున ఆంగ్ల రా తురుష్క వ్యవహారములను గూర్చి చర్చించుటకు మిత్రమండలివారి విదేశాంగమంత్రులు సమావేశమగుదురని, బ్రిటిషు ఆంగ్లరా ప్రతినిధులకు ఇంతవరకేమి రాయబారములు జరుగలేదనియు నుడివిరి.

వైలిషియా - మహమ్మదీయేతరులు

వైస్రభ్యలే ఇంకొక ప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చుచు, వైలిషియాలోని మహమ్మదీయేతరులను ఆంగ్లరాబాతీయవాదులు

దెదరింపలేదనియు ఆంగ్లరాప్రభుత్వమువారు అల్పసంఖ్యాకుల రక్షణకు గడంగినందు, మహమ్మదీయేతరుల పూర్వపుచర్యలకు ఆంగ్లరాప్రభుత్వమువారు తీ మిం చి రినియు శరణాగతుల ఆస్తిని రక్షించుటకు ఆంగ్లరా పరాను సంఘముకటి విస్తృతపరిమితియు తెలిపిరి.

మెర్సి నాలో ఆర్మీనియనులు

మెర్సి నాయందు 10000 ఆర్మీనియను శరణాగతులుగలుగలరు. వీరికి పని లేక చాలకష్టములలో నుండిరి. వైలిషియాలోనికొంద రార్మీనియను లున్నదియు, తెలియదు.

తురుష్కప్రకారాల్ భారతీయులు

డిసెంబరు 18:— తూర్పు ఆఫ్రికాలోని వైలిషియాలో భారతీయ సంఘము వారు జెనెరలుస్కట్టుగారికి క్రింది విజ్ఞాపన నందిరి. కెనియాలోని భారతీయులకు వ్యతిరేక ముగ మిసానుభూతిని సంపాదించుటకుగాను డిలేటుకు కన్వెన్షన్ రాయబారులు మిమ్ముల దర్శించుట కరుదెంచుచుండిరి. పౌరులకును, మాంస సామాన్యమునకును కావలసిన హక్కులను మాత్రమే మేము గోరుచుంటిమి. మా ఆంగ్ల ప్రతిపక్షులు వీనిని వారితో సమానహక్కులను, వారిపై నధికారము చెలాయించుటకు గాను కోరుచుంటిమని అసత్వికల్పనలుజేసి ప్రకటించుచుండిరి. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము ఆంగ్లపౌరులకుండ వలెనని భారతీయులు లుగోరుచు న్నారు. డిలే మానురా యబారులు ప్రపంచమంతయు శ్వేతజాతుల వారికే గావలెనని కోరుచుండిరి. వాగరితేతలజాతులకు సరిసమానహక్కులు గావలెనమేము వినుచుముతోదెలుపుచుంటిమి. ఇట్టి హక్కులుండటబ్రిటిషు సామ్రాజ్య రక్షణకును ప్రపంచకాంతిని మిఖ్యము. ప్రపంచ మానవజాతులలో అయిదవభాగము భారతీయుల సానుభూతిని శ్వేతజాతులవారుమాత్రము గావించుకొన జాలరు. ప్రాచీనప్రతీచీ జాతులవారి కరినొకరు సరిగ్రహించుట ప్రపంచ కాంతికరత్యవసరముని

వైనాస్థితి

ప్రధానమంత్రి ంజీనామా

డిసెంబరు 16:— వైనా ప్రధానమంత్రిగారగు చిన్ యిన్ పెంగుగారు తమ పదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. కారణములు తెలుపబడలేదు. ప్రస్తుత విదేశాంగమంత్రిగారగు డాక్టరు వుమెన్ గారిని ఆధ్యక్షుడు వాషింగ్టనుసభ అనువరకు తాత్కాలిక ప్రధానమంత్రిగ నియమింపవచ్చును.

ప్రభువుల సభ

డిసెంబరు 19:— డెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— ప్రభువుల సభను సంస్కరించుటగాను లాయరు బార్లి గాంక ప్రకాశికను గావించిరి. దాని ప్రకారము సామాన్య కాసములు గావించుట యందు 1911 సం॥ చట్టము గడ్డుజేయవలెనని సాసమున ప్రభుల సభవారిచే నెన్నుకొనబడిన వంశపారంపర్యముగా వచ్చు కొంతమంది ప్రభువులను రాజుగారిచే నియమింపబడిన యావత్తీర ప్రభువులను, అధినివేశ రాజ్యప్రతినిధులను ప్రభాసభ ప్రధానసభ్యులునుగల యొకసంఘ మేర్పాటుపడును.

ప్రధాన మంత్రిగారును, రాబర్టు హార్డుగారును క్రాసిను గారితో చాలవరకు సంప్రదించిరి. రష్యలో వర్తకము సాగించుటనుగూర్చి వరల ప్రయత్నములుజరుగునని తెలియుచున్నది.

ఆంగ్ల దేశమున హంబరునది పొంగుటచే హల్లు అను ప్రదేశమునందు చాలనష్టము గలిగెను. నది పొంగివచ్చిన వరదనమయమున క్రిస్తవసు అంగడులు విశేషముగ నుండుటచే వానికి నష్టము గలిగినది. 17వ తేదీని వరద 8 మొదలు 8 అడుగుల లోయ వరకును గలదు. ఇందువలన 750000 స్ట్రెంగుల నష్టము గలిగినది అంచనా వేయబడినది. ఈవరద చాలనక స్మాత్రుగా సంభవించినది.

ఆంగ్ల దేశమున జీవితము ఖర్చు కొంచెముగా తగ్గెను.

సెనరుకనీ హెరీలుగారు పోర్చుగలునందు క్రొత్తమరా త్రివర్ణము నేర్పాటు జేసిరి.

నౌకా వ్యాపారులు లాభముసంపాదించుటకు అమెరికా దేశమునకు ఎక్కువమంది ప్రజలను దెచ్చుచుండినియు నందుచే ఇమిగ్రేషన్ చట్టము ప్రకారము నిర్ణయింపబడిన సంఖ్యకన్న యెక్కువని వారుగాని యెక్కువమందిని దెచ్చినయెడల మనవి 1 కి 300 డాలరుల చొప్పున కంపెనీవారిపై జరిమానా వేయబడుటగా నొకచట్టమును అమెరికా కాంగ్రెసువారు ప్రవేశపెట్టెదనని ప్రకటించిరి.

గాంధీ మహాత్ముడు

(-0-) (యంగు ఇండియా)

విగ్లాండు భారతదేశములు:

రీడింగు ప్రభువు, విగ్లాండును యిండియాను వ్యత్యాసము జూపుచు, మనకు, విగ్లాండున కెన్ని వత్సరములు పోరాడినను ఇయ్యని స్వాతంత్ర్యమును, సంస్కరణరూపమున నిచ్చిరి చెప్పియుండిరి. ఆ విచిత్రదేశమునుగూర్చి కొంచెము యోచించి చూతము. విగ్లాండునకు స్వాతంత్ర్యము చేకూరినది వారు గావించిన రక్తపాతములనగాక, వారు మనకన్నా దీక్షింపజేసిన ప్రాణాపాయములనని పాతములు నాతో నేకీభవింపవచ్చును. ఇంగ్లాండుదేశము మారు మాటాడలేక స్వాతంత్ర్యము నొసగవలసి వచ్చినది ఇంక నుకొన్ని ప్రాణములను గోల్పోవలెక గాక, స్వాతంత్ర్యమునే సర్వోత్కృష్టముగ గమనించుకొని సర్వ బాధలబెట్టుట మానసీకమున తలంచెను. విగ్లాండుచేసిన త్యాగ పరిమాణమే అంతయును లేల్పవలెను. క్రికేటు లగు ప్రెసిడెంటు క్రూగరు, ఎవరో కొందఱు క్షిబ్బాందని దేశయులతో, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు కడపటిసంజ్ఞము పంపుచు, మానవ ప్రపంచము అబ్బురపడునట్లు చేసిన నని చెప్పెను. అనగా, ఆ య న భావ మేమి? బోయరు శ్రీ పురుషులును, పిల్లలును త్యాగము గావించి, బ్రిటిషువారికి లొంగుట కొక్క బోయలైనను మిగిలి యుండకుండజేసి, యింగ్లీషువారిని నిర్భయమున, దేశమునకై ప్రాణముల సర్పించిన బోయరుల గర్వక్తికై మ్రోసె, దక్షిణాఫ్రికా భూమిపై సంతోషముగ దిగునిచ్చెదమనియే. ఇంగ్లాండుదేశ మెన్నెన్నియో మకాములు వేసి విసిగి చేసారి, బోయరు శ్రీలు, బాలురు, కలభముల మాడ్చి చచ్చుచుండ, బోయరులొసంగెడి రక్తాశ్రువు మిక్కుటమైపోవ తుట్టకుదకు లొంగిపోయెను. అట్లే విగ్లాండుకూడ చాలవత్సరముల నుండి మానవుల గోల్పోవుచుండెను. ఇంగ్లాండుదేశము విరిచు ప్రజలు అర్పించురక్తమును జూచి సహింపజాలక తుట్టకుదకు లొంగెను న్యాయశూన్యపాపములనగాని, న్యాయమును గూర్చి చర్చలవలనగాని, కాననభూతిర్యామలవలన గాని, మనకు కావలసినది రానేరదని నాకు నిశ్చయము. దక్షిణాఫ్రికా, విగ్లాండు దేశములు చేసినటుల మనమును మానవుల గోల్పోవలయును. అయితే వారు చేసినటుల గాక, యీ రెండు దేశముల జూచి నిరాకరణవాదులు తమ విరోధులను జంపకుండ తామే చచ్చుటను నేర్చుకొనుచున్నారు. వారాపనిని జేయగలిగెని స్వరాజ్యము కొద్దిరోజులలోనో కాకపోతే కొలదిమాసములలోనో రాగలదు. అట్లుగాక దక్షిణాఫ్రికా, విగ్లాండుదేశముల ననుకరింప బోయినవో, ఈయుగములో స్వరాజ్యమురా నేరదని చెప్పవలసి నజ్ఞభగవానుడటెవరైనా భారతదేశమును రక్షించుగాక! మాంటెగ్యూగారు వాగ్దత్తుజేసిన స్వరాజ్యము వట్టి మోసమును, కుట్రయునని నా నమ్మకము. కాననభూతి దీహృదయులు చేయు ఘోరకృత్యము గావు. స్వాతంత్ర్య మాయా సంరక్షణమునకు ధీరహృదయు లక్కరలేదు.

స్వరాజ్యమన నేమి?

స్వరాజ్యమన నేమియో వాక్యోక విశదభావము గలదాయని, ఇండియా ట్రైబ్యునల్ ప్రతిపక్షము ప్రశ్నించుచున్నది. ఆ ప్రతికారేఖలు యంగుండియా ప్రాతసంచికల వెదకిరేని ప్రత్యుత్తరము సంపూర్ణముగ గనుగొన గలదు. అయినను ఇదట నేను స్థుప్తముగ జెప్పెదను. స్వరాజ్యమన ప్రజాస్వామ్యము యిచ్చుచున్నటుల ప్రభుత్వముతో రాజీగుదురుకొనుటయే యని స్వల్పముగ జెప్పటం. కావున కాంగ్రెసు ప్రతినిధులను చెప్పుకొనువారు అందు లేకుండ జెయుటకు నెట్లెదరేని రాజీగుదురుకొనుటలో నెక్కువపట్టుగలియుండురు. ప్రజలు తమ హక్కులను సఫలమగునట్లు చేయుకైయే స్వరాజ్యము. కత్తి కట్టి యుద్ధము జేయుటవలన కాకున్నచో స్వరాజ్యమును బ్రిటిషుపార్లమెంటువారు ప్రసాదించవలె నని రీడింగు ప్రభువు చెప్పి దక్షిణముతో నే నేకీభవింపజాలను. కత్తి కలివిగాక పోయినపుడు బ్రిటిషుపార్లమెంటువారు ప్రజేచ్ఛను స్థిరపరచెదరు. నిరాకరణవాదులు ఉక్కుకత్తిని గాక స్వార్థత్యాగ మనకత్తి నుపయోగించుటకు ప్రయత్నముల జేయుచున్నారు. బ్రిటిషువారి కత్తులన్నచో భారతీయులకు లక్ష్యములేదు. స్వరాజ్యమన నేమియో చెప్పికోనుటకు ఎక్కువకాలము పట్టదు.

జెయిలులలో పని

వందలకొలది జెయిలులకు పోవుటకు ప్రభుత్వమువారు కనకాళ మిచ్చుచుండిరే, వేలకొలది వెళ్లుచున్నారే, అట్లేలు జైళ్లలో నేమియు పనిజేయమని తిరస్కరింపగూడదా యని నాన్నే పోతు డొకడు నన్ను పుచ్చజేయుచున్నాడు. ధర్మసంస్థితి నెరుంగక యట్లుచున్నారు. మనము జైళ్లను నాశముచేసి అవిరేకుండ జేయుటకు సమకట్టియుండలేదు. స్వరాజ్యమువచ్చినను మనజైళ్లు మనకుండును. దేశములోని అధ్యమౌనాతములను నిరాకరించుటకన్న నైవనిజేయుటకు గడంగరాదు. కాననాత్మికమణిము సుఖమైనదిగ నుండవలయు నన్నచో జెయిలులను త్రములకు విడదొలై యుండుట కిచ్చగింప వలయును. ఏల యనగా ఒకకాననమును తిరస్కరించునపుడు, దానివలన గలుగు ఫలము ననుభవించుటకు సిద్ధముగ నుండవలయును. కాననము బాగుండలేదని దానిని తిరస్కరించుట వలన గల్గు ఫలితము నకును రెంటికిని పోట్లాడినయెడల, అల్లరికిని, అరాజకమునకును నెడమిచ్చి సుఖితకత భంగము గలిగించుట యగును. మిగుల నాదార్యముతో కాననధిక్కారము జేయు వాడు, ప్రజాశ్రేయోభిలాషియు, ప్రభుత్వమిత్రుడనై యుండవలయును. రాజకీయవకారుడు ప్రభుత్వవిరోధియు, ప్రజావిరోధియు నగు నేనిట్టిప్రభావ నుపయోగించుటకు కారణము ప్రస్తుతప్రభుత్వ విధానము ఫలరాహిత్యముగనుండుటచేత నే. అయితే కాననాత్మికమణిము నుదార్చుబద్ధితో జేయుట మాత్రము సరియైన అందోళనమని నాదర్శిపాఠము. దానియొక్క అపొంసాగుణముపోయి చెడుదారిబట్టినవో అది మిగుల నీచమైనదియు ఫలహరణీయమైనది యుఫలమునగును. అపొంసయొక్క ప్రాముఖ్యమును గ్రహించినయెడల నెంతటికాననధిక్కారమైనను హింసకుదిగుననిభయము జెంది దానిని నిరసించవలెదను ఒక గొప్పయొద్దమునువిజులురాకుండకొన సాగజాలదు. ఏదో కష్టములు తగులుచుండినగాని జీవితమునకు ఫలముండదు. విజులు సంభవించునన్నచో జీవితమాధుర్యముండదని ప్రపంచచారిత్రము చెల్లుటలేదా? గొప్పగొప్పవారు నాయకులేయోదోగొంతయసాయమువచ్చి అల్లరిజరిగినపుడుగోపావేళలై భయముతో చేతులు సారింపుచుండుటజూడ సంఘదౌర్బల్యము బోధపడగలదు. మనుష్యునిలో అజ్ఞానమును మేము పోగొట్టవలచితిమి. కాని దాని నందగగైకొని కానిని పోయవంతునిగ జేయవలసి కట్టియుండలేదు. తనయొక్క అర్హతనును గనుగొనుటలో ఆయజ్ఞానమే యేవో ఒకవికారరూపమును చాల్చుచున్నది. నన్ను నిరుత్సాహునిగ జేయునది, సమయము వచ్చినపుడు రక్తమునిచ్చుట గాక, నిరాకరణవాదులుగాని, తత్సానుభూతులుగాని, లేమయ హింసాచరమునకు విరుద్ధముగ నెక్కడ నెక్కువ కండజూచెదగో యనునదియై యున్నది. నిజమైన నిరాకరణవాదిగూడ నిట్లే నిరుత్సాహుడై పోవలసివచ్చే. ఈసంగతిని నేనిదివర కెన్నిసారు లోవానియే యుండిరి.

అసలుసంగతికి వత్తము. మనము అపొంసానతబద్ధులమై కానన సాగరము జేయునపుడు యే మాత్రమును అల్లరికియేడమి యగు గూడదు. జెయిలు ప్రభుత్వము ధర్మవిరుద్ధముగను అన్యాయముగ నున్నదని వారుకనుగొనునంతరకును అన్యాయములకు బదులమై యుండవలయును. జెయిలులో సుఖములేదన్నగాని కాత్యయముగనుండి యిబ్బందులు కలుగునన్నగాని జెయిలు ప్రభుత్వము నీతి బాహ్యమైనది గానేరదు. ఖైదీలను మానవమాత్రులుగ జూడక నీచముగజూచి గాలిగాని గుహలలో నుంచి మనుష్యులు తినెడి అన్నమును వెట్టుకొన్నచో కలుషమైనదిని చెప్పవచ్చును. నిరాకరణవాదులు జైలులో గౌరవముతో సరిగనుండి అచటి వారికి లొంగి యుండవలెనయే నేను తలంచుచున్నాను. జైలురులును, అక్కడ కాపురల యుండవారునుగూడ మనవిరోధులుగాక/మనకుంటివారే యని యనుకొనవలయును. వారు మా నష్టపంచములో నున్నవారే. మనము పెద్దమనుష్యులుగ సంపదించితిమేని ఎట్టియనుమానము గాని ద్వేషముగాక కలుగబోదు ఒకవంక నిచట శిక్షకులొగుండు, ఇంకొకవంక తిరస్కరించుట కష్టమే. కాని స్వరాజ్యమునకు మరయొకమార్గము లేదు. దేశము యీ మార్గమునే సరియైనదగుటచే అవలంబించెను. సరళరేఖ గియుటకు బాగుగ రాటు చేర్చి న క్షిణముగల వాచెల్లవనరమో, అట్లే శిక్షాస్థాయిర్యమును, కార్యదీక్షయు, మనమార్గమున బోవుటకు అత్యవసరము.

కాననాత్మికమణిము జేయునా లేమియు సుఖపడరన నాకు చెలియును. మోతీలాల్ నెహ్రూ, సి. ఆర్. వాసుగారు తమసాధములలో నెందరో పరిచారకులుండి కలయుపని జేయుచుండ, నెన్నెన్ని సౌఖ్యములనైన జడయగల భనముండ, వానినన్నింటిని విడనాడి, జైలులలో తమ సాధములలోని మృదు మశురగానమును గాక, ఖైదీలగొలుసుల చప్పుడునువినుచు కాలము గడవలసిన విధిని బట్టి పోల్చి చూడ నాకు కిరకంపమును, హృదియావేగమును గలుగుచున్నది. అయితే అట్టి ధిరోదాత్త నాయకులు త్యాగముజేసినప్పుడే స్వరాజ్యము వచ్చునని నాగుండె రాయిజేసికొంటిని. దక్షిణాఫ్రికా, కెనడా, ఇంగ్లాండు, ప్రాన్సు, జర్మనీవారివంటి ధీరులే మనకంటె నెక్కుడు త్యాగము గావించియుండిరి.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

బొంబాయి, డిసెంబరు 16:— దక్షిణాఫ్రికా యందలి జొహానెస్ బర్గ్ బ్రాకొస్టాస్ అంగ్లేయు హిందవ్ కిసంఘకార్యదర్శి పి. కె. నాయుడుగారు కొలదికాలము భారతదేశములో నుండి వెళ్ళు నుద్దేశముతో బొంబాయి చేరగా, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల స్థితిని గురించి కనుగొనుటకు అన్వేషియేటెడ్ (వెన్నుప్రతినిధి అతనిని సందర్శించెను. అనియో విచారణసంఘము వారు ఇప్పటి దుస్థితిని తొలగించుండ, దీనినే కొనసాగించవలెనని శిఫారసు చేసిరి. సముద్రతీరమునకు 30 మైళ్లదూరము లోగా భారతీయులు భూములను సంపాదించుకొనకముచ్చ నని వారుద్దేశించిరి. అస్పృశ్యతను వారంగీకరించివారని వేరుగ జెప్పవలెనా? 1914-వ సంవత్సరమును కుదిరిన గాంధీ గట్టు ఒడంబడిక నిష్ప్రయోజనమై పోయినది. విదేశీయు ద్వేషదైన్య భారతీయునియందు ద్వేషభావములతో ప్రవర్తించును అని నాయుడు గాకు చెప్పగా, ఈ బాధ్యము నెట్లు కుదుర్చు వలెనని ప్రతినిధి ప్రశ్నించెను. ఆంగ్లసామ్రాజ్యపు పౌరుల హక్కులను దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు సంపూర్ణముగ నిప్పించవలెను. ఇందుకుగాను వారికి విరోధియనుటతో బాటు నిరూపితాధికారమును ఇయ్యవలెన అని నాయుడుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఇతర సంఘములవారు భారతీయుని ఏలా నాదరింతురని అడుగగా, ఆనియోఖండము నుండి వచ్చినవానిని అందరిని ద్వేషముతోను, ఈర్ష్యతోను అదరించు ఆంగ్లేయుల తప్పు మిగిలిన వర్ణములవారందరుడచ్చి (హాంతు దేశస్థులు) వారుసహా భారతీయులపట్ల సానుభూతిని గలిగియున్నాని నాయుడుగారు చెప్పిరి.

ఝారియా కార్మికుల మహాసభ.

మదరాసు ప్రభుత్వప్రకటనము. బొంబాయి, డిసెంబరు 10:— ఝారియా కార్మికుల మహాసభయందు బక్సింగ్టాము, కల్కాటా మిల్లుల సమ్మెకాలమున మదరాసు ప్రభుత్వమువారు కార్మికసంఘాగోళాలను కొందరిని మిల్లులలో జేర్చిరి. ఇది ప్రభుత్వమువారికి న్యాయముగాదని ఒక తీర్మానము గావించబడెను. ఈతీర్మానమును జూచి తామెన్నడు అట్టిదుష్కర్మములను చేయలేదని మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఈప్రకటనమునుజూచి మహాసభ కార్యదర్శి పత్రికల కిట్లు వ్రాసెను. మదరాసు కార్మికసంఘములో వైరమును బురికొలిపి కొందరు సంఘద్రోహులను లేరుకమిషనరు మిల్లులలో జేర్చెనుగాన లేరు కాఖను దీనినేయవలసిట్లు మేముగోరుచు తీర్మానించితిమి. కాబట్టి తీర్మానము మదరాసు ప్రభుత్వము వారిని నిరసించలేదు, లేమరకాఖను మాత్రము నిరసించెను.

వెంకటగిరి

(ఒకవిలేఖరినుండి) డిసెంబరు 18:—ఈనెల 11-వ తేది దండోరా వేయ వానిని, మల్లె సుబ్బరాయలను దండోరా వేయటచే వారి నిద్దరిని న్యాయసెన్నక్రింద చార్జి చేసిరిని ఇదివఱకే తెల్పడమైనది. ఈ కేసు ఈనెల 22-వ తేదికి వాయిదా వేయబడియున్నది. ఈ నెల 11-వ తేది రాత్రి 9 గంటలకు శ్రీయత కళ్యాణరావు గారికి పత్రి శ్రీనివాసరావుగారికి తదితరులకు 144-వ సెక్షను క్రింద నోటీసులు ఇచ్చివందుకు వారు సభను విడిచి వెళ్లుటచే శ్రీయత మాడభూషి రంగాచార్యులు, బాలాశీ లక్ష్మణసింగు, గరుడాచలం సోమయాజులు, మల్లెసుబ్బరాయలు ఉపన్యాసములు గావించినందుకు సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరుగారు ఉపన్యాసించిన వారందరు గుంపునుచెరిచి దారిని అడ్డగించిరిని 288-వ సెక్షనుక్రింద చార్జి వెట్టివారు.

● ● ● ● ●

SUB SELLING AGENTS in the Presidency of Madras, Ceylon, Mysore and all other Southern India States, for the sale of Kerosine Petrol, Candles, Crude and lubricating oil and all other products of the UNITED REFINERIES (BURMA) LTD., Please correspond with Messrs Diamond & Co., Bezwada, (Sole Distributing Agents for UNITED REFINERIES (BURMA) LTD.)

దౌర్జన్య రాహిత్యము

సమయమునకు కావలసినది.

మహమ్మదీయులకు జవాబు ఛోటానిగారిని విజ్ఞాపన.

ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుత దేశీయోద్యమ విషయమున నవలంబించి దలచిన పద్ధతిని గురించి ఇంక కనీసము యేమియు లేదు నిర్బంధ విధాన మెల్ల చోట్లను పూర్తిగా తాండవమాడుచున్నది. యుద్ధమును శాంతియుకముగా నడుపుచు ప్రజలను తగు శాస్త్రోత్తో నుంచుచుండిన నవ ప్రధాన నాయకులకు కారాగృహ ప్రాప్తులగుచున్నది. తత్కారణమున నూతన పరిస్థితులు బయటకు చున్నందున, నీ సమయమున జాతీయ నాయకులకును ప్రజాసామాన్యమునకును వారి ప్రధాన విన్యక్త ధర్మములను విప్పి చెప్పట యవసరమని వారు తోచుచున్నది. కొన్ని సమయములగు బయటికిగలపను పరిస్థితులకు మోసపోవుట మానవ స్వభావమైన విషయ మెల్లలకు విధిగోమే. కాన ప్రజల హక్కుల స్వాధీనమునం దుంచుకొనునట్లు పూర్తి సంఘ బలమున కనుగుణ కొన్ని గట్టి పద్ధతులు, చట్టములు కావలసి యున్నది. మానవుడు విశేషన జ్ఞానముకలవాడగుటచే, తాను కొంత తెలివితోను, నిగ్రహబుద్ధితోను చరించుట విధియై యున్నది. అతను ఇంద్రియో ద్రేకమునకు లొంగక పూనిన పని యందు దృఢమతము తోడను నజేయమైన పట్టుకల తోడను నడుచుకొను చుండవలెను. ఎప్పుడైతే అను తన పశుత్వ క్రిని యాధ్యాత్మికత క్షేత్రముకొని స్వాధీనములో నుంచుకొన గలుగునో అప్పుడే అతనికి విజయము సిద్ధమగును.

ప్రస్తుత పరిస్థితులు మన మానవ స్వభావమున కనుగుణ పరిక్షించుచున్నవి. ఈ కక్షన పరిష్కా విధానమునందు నాసాదరులందు జయమును బొందగలదని నేకు గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. ఒక వంకన క్రమమైనట్టియు చురచివయమై నట్టి మన కోరికలట్లే నెజజేక నిల్చియున్నవి. ఇంకొక ప్రక్క మన ప్రజా నాయకులు స్వత్ర మనోభావముల కొరకు నిర్బంధితులగుచున్నారు. నిర్బంధ విధాన చర్య హద్దులపై ప్రజలలో శాస్త్రవాదులు, సుద్రేకమును బురికొల్పు చున్నది. మనకు ఆగ్రహ కాణములైన యిట్టిస్థితిలో తమ పరిత్రోద్యమమునే మనము సం దిచుకొని తలపునందుకాని, చేతయందుకాని యేవిధమైన దౌర్జన్యమును తలపకూడదని నా మహమ్మదీయ సోదరులకు విజ్ఞాపించు చున్నాను. మనయం తే విధమైన తౌర్జన్యమైనను మనపవిత్ర భిలాఫత్ ఉద్యమముయొక్క వివాదన హేతువని మేము దృఢముగ నమ్ముచున్నాము. కాంతిపియులగు మోతీలాల్, లాలాబీ, దాసు, అబ్దుల్ కలామ్ అజద్ గార్ల వంటి సుప్రసిద్ధ దేశీయ నాయకుల నిర్బంధ హేతుభూతమగు ప్రభుత్వమువారిచే తీరముగ ప్రారంభింపబడిన యా నిర్బంధనా విధానము, ప్రజలయందు శాంతికి భంగకరమైన కావచ్చును. కాని యీ నూతన నిర్బంధనావిధానము నరంబించి ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకవ్యక్తులగు నాయకులను వాటి యనుచరులను గాక, మన వాత స్వాంత్ర్యమునకును, జాతీయ జీవనమునకును ప్రబలాధారమగు సుద్యమమునే యరికట్ట యత్నించుచున్నారు. కాన ప్రతి మహమ్మదీయుడును ముదుసలియైనను, పెద్దవాడైనను తాను తన మతమును దేశమును నిజముగ ప్రేమించు చుండినచో నాను నీ పరిస్థితులను జంకని దైర్ఘ్యముతోను ఓర్పుతోను శాంతి యుతరుగు దౌర్జన్య రాహిత్య యుసహాయోద్యమము మూలము నగు నెదుర్కొన వలెనని గట్టిగా నమ్ముచుండవలెను. భారత దేశమునందలి, మహమ్మదీయులు, మహమ్మదీయో, ఆయన యొక్క కార్యవిధానమును శాంతియుతముగ ననుసరించెదమని వాదనముచేసిరి. దానినివారు చివరనరకు నెజజేస్తులెను. ప్రతి తరుణ వయస్కునకు నానందముతో కారాగారమున కేగుటకు సిద్ధపడి యుండ ఉద్యమము వెనువీయని నడితో నడచుచుండవలెను. పని సాగుటలో నాలస్యము జరుగకుండుటకు, కాగని నిర్వాహకులలో నెవరైన పట్టుకొనబడినప్పు డెల్ల సభను నెట్టి ఏర్పాటుచేయు నధికతో నవనములేకుండ సత్వరమే వారి ఇష్టానుసారముగ భారీలు పూర్తిచేయుటకు భిలాఫతు సంఘాధ్యక్షుల కందరికిని యధికార మొనంగ బడవలెను. పని చేయుచున్నవారి జాతివా నొకదానిని ముందుగనే సిద్ధపరచి యుంచుకొని భారీచచ్చినప్పు డెల్ల, దానిని వెంటనే నింపివేయవలెను. మహమ్మదీయులు తమ హిందూసోదరులతో వంతు వేసుకొని యానిర్బంధ పద్ధతి పట్టుకలతోను, ఓర్పుతోను, మహమ్మదీయతతోను నెదుర్కొనుదు, నొకరివెంట నొకరు కాదగ్గారముల నింపవలెను. ఇప్పుడు ప్రపంచమున నిలుచుటకు ఛోటాని జరుగుచున్నది. కాన మహమ్మదీయులీ సమయమున ఛోటానియగు తమబలమును క్షేత్ర నిర్మాణత్యాగమును గను చూపవలెను. మనము గట్టిగా తెలియినచే గాని జయము సమకూరగు. భిలాఫతుద్యమము భారత వికస్యతను మేల్కొల్పినది.

వటేలు గారి యువనాసము

జాతీయ ధర్మము

స్నేహితులారా! ప్రస్తుతపరిస్థితుల గూర్చి నామనంబును, ప్రతివాదియంబును యాందోళనపడుచున్నది గావున దానిని గురించియే ప్రస్తావించుట కనుజ్ఞనీయమేదెదను. దేశమున నిర్బంధములు చెలరేగుచున్నవి. ప్రతికోజను, ఏదోయొక ప్రక్క, మనసహకారులైన నాయకుల నిర్బంధ వార్త లేకుండుచున్నవి. గతించిన కాలము ప్రెసిడెంట్లరువును, ప్రస్తుత ప్రెసిడెంటును, వందలకొలది యితరులను జైల్లో నున్నారు. ఈ సమయములో, యువరాజువ్యవస్థలను చేయుచుండగ, నిట్టిపభుత్వచర్యలు జరుగునా, నేననుకొనలేదు. దేశస్థితి బహుక్షిప్తముగాను భయప్రదముగాను నున్నది ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము విశదమే. ఏమైనను సతే వారియిష్టము సాగించి తీరవలెనని యున్నారు. సర్ హోమ్స్టెట్ బట్లెగారు నోటితో చెప్పియే యున్నారు.

కాంగ్రెసునండి తొలిపోయి ప్రభుత్వమువారికి సహకారముచేయుచున్న మనవారియుద్దేశమునుగూడ తెలిసిపోయినది. నరేంద్రమోక్షగూడు, దాసుగారి కుటుంబములో ముగ్గురు స్త్రీలు నిర్బంధింపబడుట మాచినవెనుక గూడ ప్రేసాయిగా రికి తమ సహకారము వాగ్దత్తమిచ్చియున్నారు. మోతీలాల్ నెహ్రూగారికి 6 మాసములు విధించినను మహమ్మదాబాదు కాజుగారు సంయుక్తరాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సంఘములో నున్నారు. లజపతిరాయిగారి నరెస్టుచేసినను లాలాహరివివన్ లాలుగారు తమయుక్యములతోనే యున్నారు. ప్రభుత్వపు పిచ్చివిధానమును చూచి విరహాదులుగూడ కొంతమంది యసహింపుకొనుచున్నారు. కలకత్తాలో రాజప్రతినిధిగారికిచ్చిన విందుమండి ఒకకట్టసభ సభ్యుడు, స్త్రీల నిర్బంధము వినింటనే తేచిపోయెనని విన్నాను రాజాఅలీగారుగూడ రాజప్రతినిధిగా రిని మందలించుచు తే తివార్త నడిచున్నారు. నల్లరుసభ్యులు కాండుబీబీలు సమావేశముగా వలెనని గోతు చు నొక ప్రకటనపంపియున్నారు. బంగాళా ప్రభుత్వము వారవలించిన నిర్బంధవిధానములో తన కేమియు జోక్యము లేదని, నురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు చెప్పుచున్నారు. ఇది నిజమగుపక్షమున నాయన యధికారములో నింక నేల నున్నాడో తెలియదు. తమ యాందోళనములలో తా ముండు పక్షమున నీ ప్రకటనలు, రింజివార్తలు, మందలింపులనల క్రయోజన మేమియులేదు. సామర్యంగాను పాల్గొమెంటరీ సంఘము నెడుట సాత్వము చెప్పుచు తాను చెప్పిన విషయన్న పక్షమున యాందోళనము జయజేతనని చెప్పియుండలేదా? యాందోళనము తానేచచ్చినదిగాని సామర్యంగా రెంటు నున్నారు. అలీపోదరులను నిర్బంధింపవల దని సర్ నెతాల్యాడుగారును రహింతుల్లా గారును పోరాడలేదా? నిర్బంధము జరిగినదిగాని వారు తమ యధికారముల విడువకున్నారు. ఇప్పటికయిన మితవాదులందరూ ఒక్కసారిగ లేచినచ్చిన ప్రభుత్వమువాడు లొంగిరారా? ఏకందరును తమమామూలును మరచి, తరుణమున తగిన కార్యము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము. కాని మనవిధియేమి? కాంగ్రెసు వారందరును, తమతమ భేదాభిప్రాయముల మరచి, ఏకభ్రంశిని పోరాడవలెను. మనక్రొత్తవిధానమునకు మాకుదినయనులవనరము. కానోల్లంఘనములమున నిదివర కేరికిని స్వక్రమముగా లేదు. ఇట్లు మనముబడముపక్షమున లోకమునకు క్రొత్తసంగతి నేర్పు చు న్నా మన్న మాట. మొదటి విషయ మేమన, మనోవాక్యాయ కర్మలలోను దౌర్జన్య రహితముగ నడుచుకొనవలెను. మనము బాధపడవలెనని బయలుతేరిలిమిగాని బాధపెట్టవలెనని గాదు. నిరంకుశాధికారులు మనలను బాధలుపెట్టి తాము చెప్పిట్లు నడవజేయవలెనని చూచుచున్నారు. మనకురానున్న బాధ యెంతయున్నదో తెలియదు. మిగత రెండువిషయము లేమన, జైల్లను మృత్యువును చూచిన భయమును పోగొట్టుకొనవలెను. కాంగ్రెసు వారందరును జైలుకు పోవుటకును, అవసరమగుపక్షమున ప్రాణమిచ్చించుటకును సిద్ధముగనుండవలెను. ఇట్టియోధులు పదిలతులు బయలుజేరుపక్షమున జయము నుజ్జిము. జైలుభయ ముపోవుచున్న దనుటకు ఇప్పుడు జరుగుచున్న విషయములే సాత్వము. దీనికి మనము చాలా సంతోషించవలెను. మన సుప్రసిద్ధ నాయకులందరిని నిర్బంధించినను దేశము శాంతియుతముగానే యున్నది.

(బాంబే క్రానికల్)

భిలాఫతు ఆస్వాదము సవరింపబడి స్వరాజ్యము లభించినప్పుడు, భారతదేశము నందలి మహమ్మదీయులు దేశముయొక్కయు మతము యొక్కయు స్వాంత్ర్యమును రక్షించిన వారని వారి ప్రతిభ దేశచరిత్రములో వెలుగునట్లుగా నెంత యాగ్రహ కాణములగు, పరిస్థితులు సంభవించినను శాంతిమార్గమున స్వరాజ్యమును సంపాదించుటలో నాయకత్వము వహించవలెను.

బంగారు తయారుజేయుట

జర్మను శాస్త్రజ్ఞుడు గనిపెట్టుట

ఒక జర్మనురసాతునశాస్త్రజ్ఞుడు అల్పలోహములనుండి బంగారు తయారుజేయుటను గనిపెట్టె ననియు నిందలకు నమ్మకమగు నిదర్శములు గలవనియు ప్రాఫెసరు ఇర్వింగు ఫిషరుగారు లండనునందు దెలిపిరి.

బాండుగారు

లండను డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.— హెచ్. బాండు అను నాయుచే స్వాటరునందు నివసించు చుండను. వీరికి బంగారు తయారుజేయుటలో నమ్మక మెక్కువ. వీరిక పరాను శాస్త్రజ్ఞుని శిష్యులు. ఈ శాస్త్రజ్ఞునకు మామూలు వస్తువుల తయారు జేసినట్లే బంగారును గూడ తయారుజేయవచ్చునను సుపూర్ణ నమ్మకము గలదు. ఈ కార్యమునందీతడు తన శిష్యమును గోల్పోయెను. వీరు పాదరసము నుండి బంగారుదీయ కృషిచెప్పిరి.

14 వత్సరములవరకు కృషియొచ్చి తన శిష్యితార్థము నందిరిని ఈ శాస్త్రజ్ఞుడు దెలిసికొనెను. వీరిక మిత్రలోహమును దెచ్చి ఆక్సైడ్ల యూనివర్సిటీ యందున్న సుప్రసిద్ధ శాస్త్రజ్ఞున కిచ్చెను. ఆ మిత్రలోహమును పరిక్షింపగా నందు 90 వంతులు పరిశుద్ధమగు బంగారును మిగిలిన 10 వంతులలో 2 వంతులు రేడియము లోహమును గలదు.

మూడు వారములలో

బాండుగారి పరాను శాస్త్రజ్ఞునితో కలసి కృషిచెల్పి రాబోవు మూడువారములలో బేస్పాటరునందు కావలసినంత బంగారును తయారు జేసెదనని జెప్పుచున్నాడు.

గతదిన వివిధముగా తయారు జేయబడిన బంగారును ఈ ప్రతికా ప్రతినిధి కా తడు జూపెను. ఈ కార్యమువలన రేడియముగూడ దొరకుటచే మరింత ఆదర్భరమయెను.

ఆంధ్రభయము

ఈ వార్తవిని యొక అర్థ శాస్త్రజ్ఞుడిట్లెనెను.—ప్రపంచమునంతటను బంగారుమాత్రమే చెలమణి నాణెముగ నుంచుకొనబడినది. ఇక ఎక్కువ మొత్తములుగా బంగారు తయారు జేయబడినయెడల ప్రపంచ ఆర్థికస్థితియంతయు తారుమాకగును. ప్రపంచపు బంగారమంతయు నమెరికాయందే గలదు. ఇది నిది యంతయు వృధయగును. నగల విలువ తగ్గును బంగారుగూడ ఇనుము తుత్రినాగము నీసమలవలె మామూలు లోహమగును. ప్లాటినముగాని మరి యే యితర లోహము వైనను చెలమణి నాణెముగ నేర్పరుమకొన వలెను.

పాదరస ౨. ను బంగారుగా మార్చుట

వై దెలుపబడిన శాస్త్రజ్ఞుడు పాదరసమునుండి 90 వంతుల సున్నమును 2 వంతుల రేడియము లోహమును తయారు చేయుట ని నడుపుచున్నాడు.

అది ఈ క్రింది విధమున జేయవచ్చును.

క్రొత్తగొట్టమునందు పాదరసము నుంచవలెను.ఆగొట్టము నందు కావలసినంత ఖాళీ ప్రదేశముగూడ నుండవలెను. అంత నా పాదరసమునుండి విద్యుత్తును పోనీయవలెను. అవిద్యుత్క్రిణములు (కేథోడురేసు) వైకిపోవుటకు తగినంత ఖాళీ యా గొట్టమునం దుండవలెను. పాదరసమున్న గొట్టములోని శల్లపుప్రదేశమునకు సమీపమున ఎలక్ట్రోనులు ఆధోముఖముగ నుండును. పాదరసమునందు సున్న పరమాణువులును వానిచుట్టును సున్న ౧౯ ఆన్ పైడ్రైటును నుండును. హైడ్రాజన్ తొంగములవలన వీనిని వేరు జేయవచ్చును.

చుట్టుచుట్టు కొనియున్న గొట్టముద్వారా 15 ఆంపర్ల చొప్పున 110 వోల్టులు విద్యుత్తుతో నీక్రిందివిధముగా నీ పరిక్ష సఫలమాయెను. ఆ వ్యక్తు గొట్టమునకు నిమిషమునకు 8 లేక 4 వేల పర్యాయములు కొట్టు మెకానికలు ఇంటర్ప్ర రుండవలెను. ఇందువలన కొంత నేపటికి పాదరసము మారును. గొట్టములో చుట్టును సల్ఫూస్ ఆఫ్ హైడ్రైటు ఆగించి యుండును. పాదరస పరిమాణము తగ్గుటకు ప్రారంభమగును. తరువాత ధూసరవర్ణపువాడి యేర్పగును. ఇదియే బంగారగును. దానిని 1064 డిగ్రీలసెంటి గ్రేడువరకు గాని 1972 డిగ్రీల పారెన్ హీటువరకుగాని వేడిజేసినయెడల నది కరగును. ఈ బంగారు “రాజదాకము” (అక్వారెజియా)కు దప్ప మిగిలిన శ్రావకము లన్నిటికిని బంగారువలెనే గానించును.

ఒక ఆవున్ను పరిశుద్ధమగు బంగారుము ఖరీదు 5 సవరనులుండును. 100 పానులపాదరసము 10½ సవరనుల విలువయుండును. దానిని బాగుజేసినతరువాత పాను 3/20 సవరను ఖరీదుండును ఇందుచే నిది సఫలమైనయెడల గల్గు స్థితులు ఊహాప్రపంచము. దాటుచున్నవి.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వేస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(గౌరవ సభ్యులకు ఇండియన్ కంపెనీల అట్టక్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు 3,00,000

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు 1,00,000

భాగము ౧-కి రు ౨౫ లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు. భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు ౫ లు; అలాటమెంటు అయినప్పుడు రు ౫ లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువకాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలలో ఇయ్యవలయును.

ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమునకు అత్యంతావశ్యకము లగు గ్రంథములను, పటములను, పాఠశాలలకు అవశ్యకము లగు పుస్తకములను ప్రకటించి, ఆంధ్రదేశమునకు వన్నె దెచ్చును. అచ్చువేయు వారికిని, గ్రంథకర్తలకును మిక్కిలి సహకారి. పెట్టుబడిదారులకు మిక్కిలి లాభకరము. ఇదివరకే పనిచేయుచున్న ముద్రణాలయమును తీసికొని కంపెనీ తరపున పని ప్రారంభింపబడి యున్నది.

అందుచేత మొదటిసంవత్సరము నుండియు లాభము వందిపెట్టుటకు వీలుగ నుండును.

ఇతర వివరములకు ప్రోస్పెక్టస్ మొదలగువానికి ఇట్లు వ్రాయవలెను: ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి

తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్చబడినవి.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road,
BOMBAY.

ఇప్పుటికాలము నడువరించి మిక్కిలి వచ్చు కముగాను, తక్కువ గుణము నిచ్చుచున్న అయిదేక బోకధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన అయిదేక వస్తు వజ్రసము అన్నిటిలో కంగారు పడకమును అహమతిగా నిద్రియ్యవచ్చును.

పై కవిస నిలాధమునకు చొప్పున చొప్పున వ్రాయవచ్చును.

జాండూ వర్తమానానికి

వర్తమాన

అయిదేక యావధముల తయారు చేయుచున్నాము.

(318) బాంబాయి ౧౦-౧౨.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీయల్ ప్రెడింగు కంపెనీ, సోల్ ఏజెంట్లు, కాకినాడ.

వనోపధిసరస్వతి

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క కలికలను పోగొట్టుట నుండి పోషక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలీకానందు ఎచ్చటికైనను శుభాభివృద్ధి ప్రతిభగా వంతును. (2978)

విలాసము వీ. డి. సాహెబ్

నెం 144 ఫనసవాడి, బాంబాయి.

వ్యవసాయ ప్రాశ్నోత్తరము

చరక సంహిత - రసాయన ప్రకరణము

వ్యవసాయ ప్రాశ్నోత్తరము బలము నిచ్చును. కాశ్యపునోగములను నవకావధము. స్వభాగమును పోగొట్టును. క్యాంకోసములను ఉండే రోగములను పోగొట్టి వాటికి బలము గలిగించును. వ్యాధోగములను పోగొట్టి బలము లిచ్చును. వాతరక్తము (అనగా మోకాళ్ళ మీదను, మోకాళ్ళులందును పుట్టినవచ్చు, పొక్కులు) పోగొట్టును. (చుంక)

వ్యవసాయ ప్రాశ్నోత్తరము మూత్రములనుండి రోగములను పోగొట్టి, మూత్రమును శుభ్రపరచును.

వ్యవసాయ ప్రాశ్నోత్తరము శుక్రములనుండి రోగములను పోగొట్టి ధాతువృద్ధిని గలిగించును.

వ్యవసాయ ప్రాశ్నోత్తరము క్షీణించినవారిని బలము గలిగించును. వృద్ధులయొక్క ముసలితనము పోగొట్టి నవాయవము నిచ్చును. బాలరతు కరీరము పుట్టిని గలిగించును.

వ్యవసాయ ప్రాశ్నోత్తరము - రసాయనము.

వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు.

10 కులముల వెల రూ 1.

40 కులముల వెల రూ 8.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి వీ. పి. ఎం. వీ. సి. యం.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసి లిమిటెడ్

19 హోస్రోడ్డు మాంటురోడ్డు మదరాసు.

కామలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

దంత చూర్ణము

వెల డబ్బీ 1-8 0-2-0 12-8 రూ 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో కండ్లుతోముకుటలకు కష్టములకు ఎక్కువగా రక్తము కారణమును.

సోలె సర్జిక్లను లేక యింకా. వచ్చు ముక్కుమోకరియై గా ఉండును. ఆ సమయమున (కలిగితే) వాటిని తొలగించుచు.

అమృతాంజనము డిపో, బాంబాయి - మదరాసు.

KOTUMBA OR THE IDEAL HAIR OIL
మిక్కిలి ప్రసిద్ధులగు యిండియా వేదమునందు మొదటనుకొని చరిత్ర గల నడుమంద్రము నడచుటకును భావకత్తి పొచ్చుటకును రేలవెండుకొని పరిశ్రమగ నిగనిగలాడుచుండుటకును (ప్రతి స్త్రీయైనను) ప్రతిపురుషుడైనను ముఖ్యముగా
కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్)
రేలవెండుకొని మారన పొందవలయును కలిగించి దానిని తొలుతగా మెంచుట తగిన శక్తి కలచామెయిలు కలయు. చుండును పోగొట్టును. కరోచములకు చట్టు పంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. పని మొన గురుకులన కండ్లకు కలుగు చూపుమును పోగొట్టి మారన కాంతిని కలిగించును. కామినియా ఆయిలు రేలమోత అన్నిటిలోనూ శ్రేష్టమైనది శ్రీలంక ప్రభుత్వ అనుమతి, వెల్లెమండికి చురచోత కారము మొనరించినది. నేడు దీని నుపయోగించుచుండును.
వెల డబ్బీ 1-0-0 ౧. పి. చార్జ్ 0-6-0 అణాలు.
చూడుము 2-10-0 ౧. పి. చార్జ్ ౦-12-0 అణాలు.
౧. పి. మణియార్లకు కమిషను రూ 0-2-0 ప్రత్యేకము.
ఆంగ్లో-యిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
155 బామ్బాయ్, బాంబాయి.
సోల్ ఏజెంట్లు.
D 126 W 100.

“అచ్చు” విషయ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పుష్కలముగా వ్రాయబడినది. ఇది మాయకొనుటకు శాస్త్రము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అనుభవములను, గుర్తులను తెలుసుకొని వ్రాయబడినవి. గొప్ప సర్వవికలులను పొందినది. వెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఏలూరు నువ్వ బడ్డిగారకు అతి శారాయనము. తంతులు. వీ. పి. వీ. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసినది. “లాగల దానికి తెలివితోడ గోరువాడికి యీ భవిష్యత్ ఫలసర్వవి పంపించును కలిగించునని వానిశ్చయము.” పుస్తకమును ముద్రణముగా విడుదల చేసినామట వ్రాయవలయును.

తాతా బోక్సీలిమిటెడ్ లిమిటెడ్.
2848
కోడలగల్, విశాఖపట్నం, చల్ల

తామర తైలము

కట్నము 1-8 0-2-0. పోస్టుఖర్చును వేయి. బాబా వాణిగల దబ్బాలో ఉండును. వెల 0-8-0. అమృతాంజనము డిపో, బాంబాయి లేక మదరాసు

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీ గాంధీమహత్ర పణితము

ఈ గ్రంథము అచ్చు పూర్తి గానున్నది. దీనిని అనుకొని నివసించు దరఖాస్తులు వచ్చినవి. అవన్నియు రిజిస్టరీ చేయబడినవి. అచ్చు, లైండింగు పూర్తియగుటతోడనే గ్రంథములు వీ. పి. గా ఆయా చిరునామాలకు పంపబడును. అనివార్యములగు కారణములచేత ప్రయము కొంచెము ఆలస్యమైనందుకు మన్నింప వేడెదనను. గ్రంథము ఖరీదు యిదివరకు 8 అణాలు అని ప్రయింపబడినది కాని, ప్రజలకు గ్రంథముయెడల గల ఆదరణమును బట్టి అది యెక్కువ వ్యాప్తము గావలెనని కుతూహలము కలిగి, అందుచేత గ్రంథము 6 అణాలకే యివ్వబడును. గూడూరి రామచంద్రరావు సేవకంఘము, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా.

మలయ చందనము.

గనేరి ఈ అను సెకరోగమునకు తుకారము. కష్టములేదు. పిడికారితో పనిలేదు. ఎలంపు, రేలపు, కచ్చు, అను మూడు విధముల సెకరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. శ్రీలంక కుసుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజోధము. డబ్బీ 1-8 వెల 2-4-0 చందనీ (మలయచందనమున కనుపానము) డబ్బీ 8-0-0

పాప వారి పంచాంగము

దుండుభి సంవత్సర పంచాంగము అచ్చులో నున్నది. మా పంచాంగముయొక్క ఘనత అందులు సెగిననై. ప్రతి 1-8 0-2-0; నామగ్రంథములకు తక్కువ వీ. పి. చేయను. ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 పోస్టుచెట్టు పంపకలెను. 12 ప్రతులకు ఒకప్రతి ఉచితము. త్వరపడవచ్చు దొరకవు. గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం, (గోదావరి)

DUNCAN STRATTON & Co.

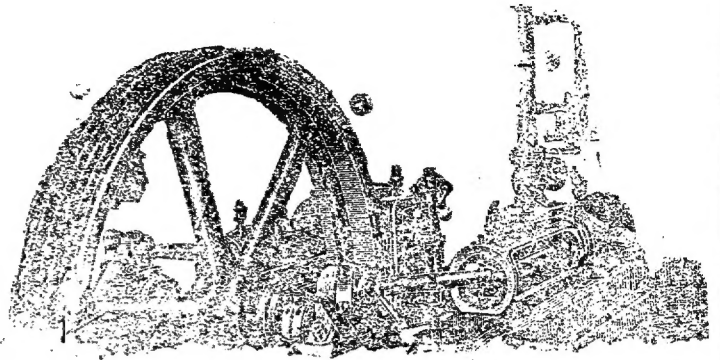
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

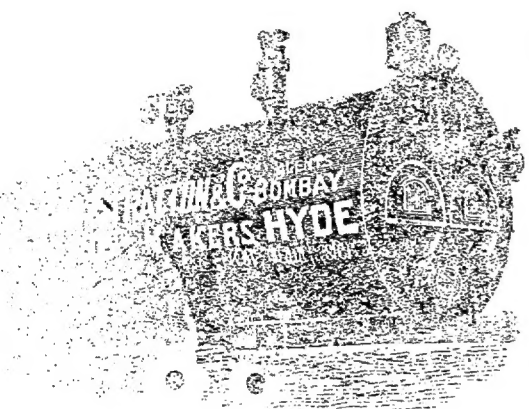
ఎంటర్ప్రైజ్, మెషిన్ల ఇంజనీర్లు. 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

బాడెన్ 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
వస్తున్న — డయామీటరు
అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 అం.
కరకు యందును.
స్టీల్ క్లింకు (వెడరు
80 పౌండుల మొదలు
160 పౌండుల వరకును.

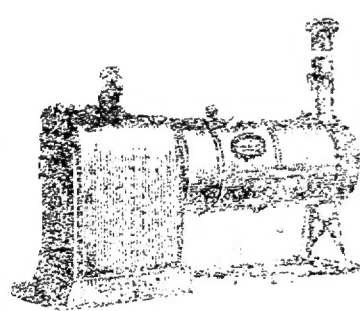

హైడ్రాస్టాటిక్ కార్బిడ్ లైటులను.

హైడ్రాస్టాటిక్ లంకాపైరు బాయిలర్లు.
కాడరు 20 అం. మొదలు 82 అం. వరకును.

డయామీటరు 6 అం. మొదలు 8 అం. 6 అం. వరకును
కీలకమైన 100 పౌండుల వరకును.

లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
స్టీలు క్లింకు (వెడరు 80 పౌండుల మొదలు
100 పౌం. 120 పౌం. 150 పౌం. వరకును.

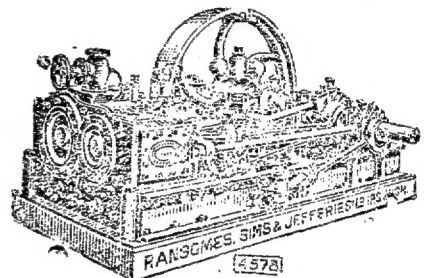

వర్టికల్ బాయిలర్లు.
100 పౌండుల వరకును.

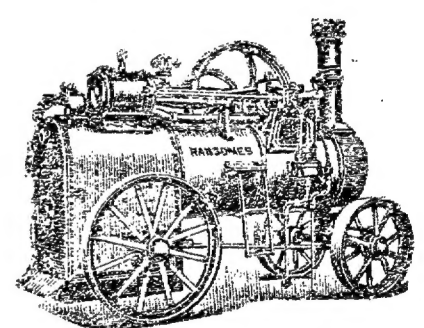
ఈ క్రింద తెలుసుకోవలసిన వాటిని
స్వయం చేయవచ్చును.
మాది క్లింకు మెషిన్, కార్బిడ్ లైటులు
మాది స్టీల్ క్లింకు మెషిన్
మాది స్టీల్ క్లింకు మెషిన్
మాది పిండు మెషిన్
అన్ని రకముల స్టీలు ఎంజిన్లు
అన్ని రకముల స్టీలు బాయిలర్లు
కోల్డ్ ట్రాక్ మిల్లింగు మెషిన్
మాన్ మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డకేయి మెషిన్ [నలు
కట్ట బియ్యముచేయి మెషిన్ కార్బిడ్ సామాన్
అన్ని రకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగళ్లు, క్యూరసాయన సంబంధమైన కొరముట్లు
కరకన్ మాన్ కురుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ ట్రెలింగు (ప్లాన్టు) కొరముట్లు
తేరులు మర్చుసాపు కొరముట్లు
స్టీలు సాప్టింగు, క్లింకులు, వెల్డెర్లు
కార్బిడ్ బరన్ అండ్ కాన్స్ట్రుక్టర్ ఫుల్లీ.
కగయరా అన్ని రకముల సామాన్లు.

నైట్ బ్రెస్టెడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.

(కాన్ గుర్రపు మొననుంచి పోల్డ్ తీయబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపాండు ఎంజినులు.

పోర్టబల్ స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీలు వెడరు 120 పౌండుల గలవి.
కాంపాండు — హెన్రీ వెడర్ సిలిండరు.
స్టీలు వెడరు 150 పౌండుల గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యందు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంజనీరింగు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మాన్ వల్లి బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్నీ నోవులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, శైలి, కడికెము, రొమ్మకడికెము, తలనెప్పి, వాయునోకలు,
పొట్టు, జెబుకలు, బిళ్లలు మొదలగు నొకప్పులకు దివ్యామృతము.

చక్కని డిస్కోలో నుండు మొత్తము 10—0; డెజ్ 1—0 రూ 1—12—0. పొట్టుభియ్యము 3 అం.

అమృతాంజనం డిస్కో. } 109, ఫెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి ఏజ్, మదరాసు.

